

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky



Bakalářská práce

**Vzájemný obchod ČR a zemí Visegradské skupiny
v období po vstupu do EU**

Václav Kváča

© 2018 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Václav Kváča

Provoz a ekonomika

Název práce

Vzájemný obchod ČR a zemí Visegradské skupiny v období po vstupu do EU

Název anglicky

Mutual trade between the Czech Republic and Visegrad countries in period after their EU accession

Cíle práce

Cílem práce je identifikovat dopady vstupu ČR do EU na český agrární obchod se zeměmi V4. Práce identifikuje změny týkající se vývoje jak komoditní struktury, tak i teritoriální struktury agrárního obchodu. Rovněž je analyzována konkurenceschopnost českého agrárního exportu ve vztahu k ostatním zemím V4 s cílem identifikovat nejperspektivnější se vyvíjející komoditní agregace. V neposlední řadě práce vymezuje základní trendy, které lze očekávat ve vztahu k vývoji vzájemného agrárního obchodu do budoucna.

Metodika

- 1) Specifikace cílů
- 2) Vymezení teoretického zázemí, včetně literární rešerše vztahující se k vymezeným cílům
- 3) Sběr datových údajů sekundárního charakteru
- 4) Zpracování kvalitativní a kvantitativní analýzy
- 5) Vymezení nejvýznamnějších výsledků plynoucích z analýzy a jejich následná diskuse
- 6) Formulování závěrů vztahujících se k cílům bakalářské práce

Doporučený rozsah práce

40 – 50 stran

Klíčová slova

Agrární obchod, Česká republika, Visegrádská skupina, export, import, komoditní struktura, hodnota, konkurenceschopnost, vývoj, trend

Doporučené zdroje informací

- BENEŠ, V. *Zahraniční obchod : [příručka pro obchodní praxi]*. Praha: Grada, 2004. ISBN 80-247-0558-3.
- ČERNOCH, P. *Cesta do EU : východní rozšíření Evropské unie a Česká republika v období 1990-2004*. Praha: Linde, 2003. ISBN 80-86131-40-8.
- JANATKA, F. *Obchod v rámci Evropské unie a obchodní operace mimo členské země EU*. Praha: ASPI, 2004. ISBN 80-7357-006-8.
- NEVIMA, J. *Konkurenceschopnost regionů Visegrádské čtyřky : (teoretické a empirické přístupy k vymezení, měření a hodnocení)*. Praha: Kamil Mařík – Professional Publishing, 2014. ISBN 978-80-7431-144-4.
- SMUTKA, L. – BELOVA, A V. *Vývoj a struktura agrárního zahraničního obchodu zemí Visegrádské skupiny v posledních dvaceti letech*. Praha: Powerprint, 2011. ISBN 978-80-87415-28-3.
- SMUTKA, L. *Vývoj agrárního zahraničního obchodu ČR v evropském a světovém kontextu*. Praha: Powerprint, 2011. ISBN 978-80-87415-22-1.
- STŘEDOEVROPSKÁ DOHODA O VOLNÉM OBCHODU. *The role of CEFTA in the process of EU enlargement : Prague, May 28-29, 1999 : papers presented at the international conference*. Prague: Institute of International Relations, 1999. ISBN 80-85864-66-5.
- SVATOŠ, M. *Zahraniční obchod : teorie a praxe*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2708-0.
- VOLOŠIN, J. *Analýza agrárního zahraničního obchodu ČR se státy CEFTA v letech 1997 až 2003 a jeho predikce po rozšíření EU*. Praha: Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky, 2004. ISBN 80-86671-19-4.
-

Předběžný termín obhajoby

2017/18 ZS – PEF (únor 2018)

Vedoucí práce

prof. Ing. Luboš Smutka, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 3. 3. 2017

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 3. 3. 2017

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 23. 08. 2017

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci " Vzájemný obchod ČR a zemí Visegradské skupiny v období po vstupu do EU " jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15.3.2018

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval vedoucímu bakalářské práce, panu prof. Ing. Luboši Smutkovi, Ph.D. za cenné rady, připomínky a podporu při psaní této práce. Rovněž bych chtěl poděkovat rodině za podporu.

Vzájemný obchod ČR a zemí Visegrádské skupiny v období po vstupu do EU

Abstrakt

Bakalářská práce na téma Vzájemný obchod ČR a zemí Visegrádské skupiny v období po vstupu do EU se zaměřuje na vývoj vzájemného agrárního obchodu ČR a zemí Visegrádské skupiny (Slovensko, Polsko, Maďarsko) v období od roku 2001 do roku 2015 v kontextu jejich společného vstupu do EU. V první části jsou teoretická východiska popisující agrární obchod jako takový a dále pak podmínky zahraničního agrárního obchodu jak v rámci EU, tak i v celosvětovém měřítku a rovněž popis společné obchodní a zemědělské politiky EU, které ovlivnily agrární zahraniční obchod vstupujících zemí. Analytická část je zaměřena na vývoj objemu exportu a importu do jednotlivých zemí a dále pak na změny v komoditní a teritoriální struktuře. Následně je pak zjištěna konkurenceschopnost České republiky v jednotlivých komoditních agregacích ve vztahu k ostatním zemím Visegrádské skupiny a ke skupině jako celku na základě Lafayova indexu komparativních výhod.

Klíčová slova: Agrární obchod, Česká republika, Visegrádská skupina, export, import, komoditní struktura, hodnota, konkurenceschopnost, vývoj, trend

Mutual trade between the Czech Republic and Visegrad countries in period after their EU accession

Abstract

This bachelor thesis on theme “Mutual trade between the Czech Republic and Visegrad countries in period after their EU accession” focuses on development of mutual agricultural trade between Czech Republic and countries of Visegrad Group (Slovakia, Poland, Hungary) between years 2001 and 2015 on background of their accession to European Union. The first part is theoretical, describing agricultural trade and terms of agricultural trade within EU as well as worldwide. It also describes Common Agricultural Policy and Common Commercial Policy which impacted agricultural trade of accessing countries. Analytical part is focused on development of volume of export and import from countries of V4 and on changes within commodity and territorial structure of agricultural trade. Subsequently it focuses on competitiveness of Czech Republic in individual commodities in regard to individual members of V4 as well as to V4 as whole based on Lafay index of comparative advantage.

Keywords: Agricultural trade, Czech Republic, Visegrad Group, export, import, commodity structure, value, competitiveness, development, trend

Obsah

Seznam grafů.....	10
Seznam tabulek	10
Seznam příloh.....	12
Seznam použitých zkratk	12
1 Úvod.....	13
2 Cíl práce a metodika	14
3 Teoretická východiska	17
3.1 Agrární zahraniční obchod.....	17
3.1.1 Agrární zahraniční obchod v rámci Evropské unie	19
3.1.1.1 Společná obchodní politika	19
3.1.1.2 Společná zemědělská politika.....	20
3.2 Visegrádská skupina.....	21
3.3 Postavení agrárního obchodu v rámci Visegrádské skupiny.....	22
3.3.1 Česká republika.....	22
3.3.2 Maďarsko	23
3.3.3 Polsko.....	23
3.3.4 Slovensko.....	23
4 Praktická část	26
4.1 Agrární zahraniční obchod České republiky.....	26
4.1.1 Saldo AZO	27
4.1.2 Export.....	28
4.1.3 Import.....	29
4.2 Agrární zahraniční obchod mezi Českou republikou a ostatními zeměmi Visegrádské čtyřky.....	30
4.2.1 Export z České republiky do zemí Visegrádské čtyřky	30
4.2.2 Import ze zemí Visegrádské čtyřky do České republiky	33
4.2.3 Bilance agrárního zahraničního obchodu ČR se zeměmi V4	36
4.3 Agrární obchod s jednotlivými zeměmi Visegrádské čtyřky.....	37
4.3.1 Slovensko.....	37
4.3.1.1 Export	37
4.3.1.2 Import	40

4.3.1.3	Obchodní bilance.....	43
4.3.2	Polsko.....	44
4.3.2.1	Export	44
4.3.2.2	Import	47
4.3.2.3	Obchodní bilance.....	51
4.3.3	Maďarsko	51
4.3.3.1	Export	51
4.3.3.2	Import	54
4.3.3.3	Obchodní bilance.....	57
5	Konkurenceschopnost České republiky v rámci Visegrádské skupiny	58
6	Výsledky a diskuze	65
7	Závěr.....	72
8	Seznam použitých zdrojů	73
9	Přílohy	75

Seznam grafů

Graf 1	Nominální HDP na obyvatele (USD, rok 2016).....	25
Graf 2	Podíl zemědělství, lesnictví a rybolovu na HDP (rok 2016).....	25
Graf 5	Vývoj salda AZO ČR	28
Graf 6	Podíl zemí V4 na celkovém agrárním exportu ČR.....	31
Graf 7	Podíl zemí V4 na celkovém agrárním importu ČR	34

Seznam tabulek

Tab. 1:	Seznam použitých zkratk	12
Tab. 2:	Komoditní agregace.....	16
Tab. 3	Srovnání základních ukazatelů členských zemí V4	24
Tab. 4	Vývoj zahraničního obchodu České republiky.....	26

Tab. 5 Vývoj AZO ČR v mil. USD	27
Tab. 6 Srovnání agrárního exportu s celkovým exportem ČR	29
Tab. 7 Srovnání agrárního importu s celkovým importem ČR.....	30
Tab. 8 Podíl agrárního exportu do zemí V4 na celkovém agrárním exportu ČR	31
Tab. 9 Vývoj podílu jednotlivých zemí V4 na agrárním exportu ČR.....	33
Tab. 10 Podíl zemí V4 na celkovém agrárním importu ČR	34
Tab. 11 Vývoj podílu jednotlivých zemí V4 na agrárním importu ČR	35
Tab. 12 Vývoj salda AZO České republiky ve vztahu k zemím V4	36
Tab. 13 Agrární export ČR na Slovensko.....	38
Tab. 14 Export vybraných komoditních agregací z ČR na Slovensko	40
Tab. 15 Agrární import ze Slovenska do ČR.....	41
Tab. 16 Import vybraných komoditních agregací ze Slovenska do ČR	43
Tab. 17 Obchodní bilance AZO mezi ČR a SK.....	44
Tab. 18 Agrární export z ČR do Polska.....	45
Tab. 19 Vývoj exportu vybraných komoditních agregací z ČR do Polska.....	47
Tab. 20 Agrární import z Polska do ČR	48
Tab. 21 Vývoj importu vybraných komoditních agregací z Polska	50
Tab. 22 Obchodní bilance AZO mezi ČR a PL	51
Tab. 23 Agrární export z ČR do Maďarska	52
Tab. 24 Vývoj exportu vybraných komoditních agregací do Maďarska	54
Tab. 25 Agrární import z Maďarska do ČR.....	55
Tab. 26 Vývoj importu vybraných komoditních agregací z Maďarska do ČR	57
Tab. 27 Obchodní bilance AZO mezi ČR a HU	58
Tab. 28 Hodnota LFI komoditních agregací ve vztahu ke Slovensku.....	59
Tab. 29 Hodnota LFI komoditních agregací ve vztahu k Polsku	61

Tab. 30 Hodnota LFI komoditních agregací ve vztahu k Maďarsku..... 62

Tab. 31 Hodnota LFI komoditních agregací mezi ČR a V4..... 64

Seznam příloh

Příloha 1 Celková hodnota exportu jednotlivých komoditních agregací do Visegrádské skupiny..... 75

Příloha 2 Procentuální zastoupení jednotlivých exportovaných komoditních agregací na celkovém agrárním exportu z ČR do zemí V4 76

Příloha 3 Celková hodnota importu jednotlivých komoditních agregací z Visegrádské skupiny..... 77

Příloha 4 Procentuální zastoupení jednotlivých importovaných komoditních agregací na celkovém agrárním importu ze zemí V4 do ČR 78

Seznam použitých zkratk

Tab. 1: Seznam použitých zkratk

AZO	Agrární zahraniční obchod
HDP	Hrubý domácí produkt
ČR	Česká republika
SK	Slovensko
HU	Maďarsko
PL	Polsko
V4	Visegrádská skupina
ÚZEI	Ústav zemědělské ekonomiky a informací
GATT	Všeobecná dohoda o clech a obchodu (General Agreement on Tariffs and Trade)
WTO	Světová obchodní organizace (World Trade Organization)
RVHP	Rada vzájemné hospodářské pomoci
SSSR	Svaz sovětských socialistických republik
USD	Americký dolar
EUR	Euro

Zdroj: Vlastní zpracování

1 Úvod

Agrární zahraniční obchod je důležitou součástí zahraničního obchodu a je nezbytný pro fungování jednotlivých států v rámci tržní ekonomiky, kde není kladen přílišný důraz na potravinovou soběstačnost. Je tedy i přes své poměrně nízké zastoupení v rámci celkového zahraničního obchodu velmi významný. Mezinárodní obchod s potravinami je rovněž důležitý z důvodu odlišných klimatických podmínek jednotlivých zemí, a ne všechny komodity lze úspěšně pěstovat v České republice.

Agrární zahraniční obchod České republiky je zaměřen především na obchod s Evropskou unií, a to z důvodu neexistence cel v rámci společného trhu. Kromě zemí Visegrádské skupiny je rovněž silným obchodním partnerem v rámci EU Německo. Pokles podílu třetích zemí na AZO ČR po vstupu do EU výrazně poklesl.

Země Visegrádské skupiny mají dlouhou společnou historii sahající až do 14. století. V období po druhé světové válce patřili do tzv. Východního bloku a jejich ekonomický rozvoj byl tudíž do značné míry limitován vlivem plánovaného hospodářství. V případě České republiky došlo vlivem přechodu z plánovaného hospodářství na tržní v roce 1989 k poklesu poměrně rozvinutého zemědělského sektoru na úkor ostatních ekonomických sektorů. V rámci agrárního zahraničního obchodu uvnitř Visegrádské skupiny je nejsilnějším importním partnerem České republiky Polsko a exportním pak Slovensko.

2 Cíl práce a metodika

Cílem této bakalářské práce je identifikovat dopady vstupu ČR do EU na český agrární obchod se zeměmi V4. Práce identifikuje změny týkající se jak komoditní struktury, tak i teritoriální struktury agrárního obchodu. Rovněž je analyzována konkurenceschopnost českého agrárního exportu ve vztahu k ostatním zemím V4 s cílem identifikovat nejperspektivněji se vyvíjející komoditní agregace. V neposlední řadě práce vymezuje základní trendy, které lze očekávat ve vztahu k vývoji vzájemného agrárního obchodu do budoucnosti.

Bakalářská práce je z časového hlediska zaměřena na období bezprostředně před a po vstupu České republiky a ostatních zemí Visegradské skupiny (Slovensko, Maďarsko a Polsko, dále V4) do Evropské unie v roce 2004. Sledovaným obdobím je období mezi lety 2001 a 2015. Práce je rozdělena na dvě části – teoretickou a analytickou.

Teoretická část obsahuje údaje získané z nastudované literatury a internetových zdrojů zabývajících se danou problematikou. Poskytuje tak teoretický základ pro analytickou část práce.

Analytická část práce zkoumá teritoriální a komoditní strukturu českého zahraničního obchodu a hodnotí ekonomický význam V4 v rámci členských států Evropské unie (EU28). Datové podklady pocházejí převážně z Ústavu zemědělské ekonomiky a informací v Praze, Českého statistického úřadu a Eurostatu. Použité ekonomické ukazatele popisující vývoj agrárního zahraničního obchodu (dále AZO) jsou především obrat, hodnoty exportu a importu, bilance AZO a podíl AZO na celkovém zahraničním obchodu. Hodnota českého AZO je udávána v běžných cenách v českých korunách. Při analýze komoditní struktury se vychází z kombinované celní nomenklatury. Je použit harmonizovaný systém HS2 dělící komoditní struktury agrárního obchodu do 24 komoditních agregací (Tab. 2).

V tabulkách je pro výpočet vývoje exportu a importu použit řetězový index a jeho hodnota je udávána v procentech. Je rovněž použit pro výpočet průměrného meziročního nárůstu, případně poklesu.

$$\text{Řetězový index } k_i = \frac{y_i}{y_{i-1}}$$

Bazický index je použit v pro výpočet podílu jednotlivých zemí V4 na agrárním obchodě České republiky jak celkovém, tak i v rámci V4. Rovněž je použit pro výpočet poměrného zastoupení jednotlivých komoditních agregací v rámci AZO.

$$\text{Bazický index } I_t = \frac{y_t}{y_0}$$

Pro výpočet průměrných hodnot byl použit aritmetický průměr. V případě výpočtu průměrné hodnoty růstu (případně poklesu) v procentech byl využit geometrický průměr.

$$\text{Geometrický průměr } \bar{X}_G = \sqrt[n]{x_1 x_2 \dots x_n}$$

Dalším použitým ukazatelem je stupeň krytí importu exportem, který udává z kolika procent je hodnota dovozu kryta hodnotou vývozu. Vypočítá se jako podíl exportu a importu.

Konkurenceschopnost České republiky v jednotlivých komoditních agregacích byla vypočítána pomocí komparativních výhod Lafayovým indexem (LFI). V případě, že je hodnota LFI kladná, lze hovořit o komparativní výhodě, zatímco při záporné hodnotě se jedná o komparativní nevýhodu. Čím vyšší (nižší) je jeho hodnota tím vyšší je komparativní výhoda (nevýhoda). Vzorec pro jeho výpočet je následující:

$$LFI_j^i = 100 \left(\frac{\frac{x_j^i - m_j^i}{x_j^i + m_j^i} - \frac{\sum_{j=1}^N (x_j^i - m_j^i)}{\sum_{j=1}^N (x_j^i + m_j^i)}}{\frac{x_j^i + m_j^i}{\sum_{j=1}^N (x_j^i + m_j^i)}} \right)$$

kde x_j^i a m_j^i označují export a import produktu j ve vztahu k zemi i . N představuje celkový počet položek.

Hodnoty pro roky 2016 až 2020 byly získány pomocí lineární trendové funkce LINTREND v aplikaci MS Excel. Tyto hodnoty nebyly použity při výpočtu průměru, který byl počítán pouze se skutečnými hodnotami. V tabulkách jsou vyznačeny šedě.

Tab. 2: Komoditní agregace

KN	Název agregace
1	Živá zvířata
2	Maso a jedlé droby
3	Ryby a korýši, měkkýši a jiní vodní bezobratlí
4	Mléko a mléčné výrobky; ptačí vejce; med; jedlé produkty živočiš. původu, j.n.
5	Výrobky živočišného původu, j.n.
6	Živé dřeviny a jiné rostliny; cibule, kořeny apod.; řezané květiny a okrasná zeleň
7	Jedlá zelenina a některé kořeny a hlízy
8	Jedlé ovoce a ořechy; kůra citrusových plodů nebo melounů
9	Káva, čaj, maté a koření
10	Obiloviny
11	Mlýnské výrobky; slad; škroby; inulin; pšeničný lepek
12	Olejnata semena a olejnaté plody; různá zrna, semena a plody; sláma a pícniny
13	Šelak; gumy, pryskyřice a jiné rostlinné šťávy a výtažky
14	Rostlinné pletací materiály; rostlinné produkty j.n.
15	Živočišné nebo rostlinné tuky a oleje a výrobky vzniklé jejich štěpením; vosky
16	Přípravky z masa, ryb nebo korýšů, měkkýšů nebo jiných vod. bezobratlých
17	Cukr a cukrovinky
18	Kakao a kakaové přípravky
19	Přípravky z obilovin, mouky, škrobu nebo mléka; jemné pečivo
20	Přípravky ze zeleniny, ovoce, ořechů nebo jiných částí rostlin
21	Různé jedlé přípravky
22	Nápoje, lihoviny a ocet
23	Zbytky a odpady z potravinářského průmyslu; připravené krmivo
24	Tabák a vyrobené tabákové náhražky

Zdroj: (ČSÚ 2017)

3 Teoretická východiska

3.1 Agrární zahraniční obchod

Agrární zahraniční obchod (dále AZO) je součástí mezinárodního obchodu, zabývající se zemědělskými a potravinářskými komoditami. Ačkoliv se jedná o klíčové faktory, které ovlivňují růst a prosperitu dané země, agrární obchod roste v porovnání s ostatními složkami světového obchodu nejpomaleji. Kvalitně fungující zemědělský trh je nezastupitelný bez ohledu na vyspělost ekonomiky (Smutka a Belova 2011).

U vyspělých ekonomik je zemědělství méně významnou položku při tvorbě hrubého domácího produktu (HDP) a zaměstnanost v zemědělství je na nízké úrovni, zatímco u méně vyspělých zemí má zemědělství vysoký podíl na tvorbě HDP i na počtu zaměstnaných ekonomicky aktivních obyvatel. Kromě podílu zemědělství na výkonosti národní ekonomiky tak lze i nepřímo určit vyspělost země. (Boháčková - Landová 2014) Pro srovnání, zaměstnanost v zemědělství v České republice (ČR) za rok 2012 byla pouze 2,6 % a jeho podíl na HDP činil 2,38 % (ÚZEI 2015), zatímco ve stejném roce v Kambodže dosahoval zaměstnanost v zemědělství 51 % (Statista.com 2017) a podíl na tvorbě HDP činil 36 % (Worldbank.org 2017).

Pravidla AZO vymezuje několik mezinárodních organizací. Všeobecná dohoda o clech a obchodu (General Agreement on Tariffs and Trade; dále GATT) je mnohostranná mezinárodní dohoda, která byla zformována za účelem obnovy hospodářství a obchodu po druhé světové válce. Smlouva byla zformována 30. října 1947 ve švýcarské Ženevě a v platnost vešla 1. ledna 1948. Jedním ze zakládajících členů bylo i Československo. Cílem GATT bylo snížit překážky v zahraničním obchodu, jeho regulace a snížení cla. Jednání probíhala v rámci tzv. kol (rounds) (Investopedia.com 2017). Během osmého kola, které se uskutečnilo mezi lety 1986 a 1994 v Uruguayi (též „Uruguayské kolo“), proběhla jednání, jejichž výsledkem bylo zformování Světové obchodní organizace (World Trade Organization; dále WTO), která GATT nahradila.

WTO vznikla 1. ledna 1995 v Ženevě a čítá 164 členských zemí. Jejím cílem je rovnost v rámci otevřeného trhu a liberalizace mezinárodního obchodu. Ačkoliv jednání probíhají mezi vládami členských států, hlavním cílem je podpora výrobců zboží, poskytovatelů služeb, vývozců a dovozců. V rámci WTO se zemědělstvím zabývá výbor

pro zemědělství, který je jedním z výkonných orgánů, a dohlíží na plnění Dohody o zemědělství. Kromě otevírání trhu se WTO zabývá například ochranou spotřebitelů či prevencí šíření chorob (Wto.org 2017).

Kromě výše zmíněných organizací existovala v období mezi lety 1949 a 1991 ještě Rada vzájemné hospodářské pomoci (dále RVHP). Jednalo se o mezinárodní organizaci sdružující země dnes již bývalého sovětského bloku s cílem vzájemné ekonomické pomoci mezi socialistickými státy. V praxi se však jednalo o mocenský nástroj Svazu sovětských socialistických republik (dále SSSR) umožňující centrální plánování hospodářství členských států, což vedlo k poklesu konkurenceschopnosti a uzavření trhu. Po rozpadu SSSR a následném přeorientování na tržní ekonomiku a obchod se zeměmi západní Evropy došlo 28. září 1991 k rozpuštění RVHP (Cdr.cz 2017). Země bývalého Východního bloku se přestaly soustředit na potravinovou soběstačnost a více se zaměřovaly na mezinárodní obchod. Z důvodu provázanosti jednotlivých trhů je mnohdy výhodnější potraviny dovážet, než je pěstovat na našem území. Důležitější než potravinová soběstačnost, je zajistit, aby se nevyvážely suroviny a nedovážely se hotové výrobky s vyšší přidanou hodnotou (například vývoz mléka a dovoz jogurtů) a dále zajištění cenové a kvalitativní konkurenceschopnosti na jednotném evropském trhu (Finemon 2014).

Po zániku RVHP byla zeměmi Visegradské skupiny založena 21. prosince 1992 Středoevropská zóna volného obchodu (Central European Free Trade Agreement; dále CEFTA). Jejím hlavním cílem bylo pomoci zemím RVHP při přechodu z plánovaného hospodářství na tržní. Sdružuje země, které nejsou členy EU, ale mají s ní asociační smlouvu a pravděpodobně se jejími členy stanou. Volný obchod zahrnuje veškeré průmyslové a zemědělské výrobky. Všechny výrobky, které jsou vyráběny na území regionu, jsou označeny původem z CEFTA, což umožňuje bližší spolupráci firem z členských zemí a lepší identifikace původu. Evropská unie sice není účastníkem dohody, i tak je však největším obchodním partnerem CEFTA a velmi významným zdrojem zahraničních investic. Na AZO ČR se země CEFTA podíleli v průměru ze 42,4 % za dovoz a 22,5 % za vývoz mezi lety 1997 a 2003 (Vološin 2004). Země Visegradské skupiny opustily CEFTA roku 2004, kdy vstoupily do EU. Spolu s nimi vstoupilo do EU i Slovinsko (Businessinfo.cz 2009).

3.1.1 Agrární zahraniční obchod v rámci Evropské unie

V rámci Evropské unie je mezinárodní agrární obchod řízen pomocí Společné obchodní politiky a Společné zemědělské politiky. Jedním z jejích cílů je ochrana zemědělského a potravinářského trhu uvnitř EU před dovozem z tzv. třetích zemí (tj. zemí, které nejsou členy EU) pomocí celní politiky. Z toho důvodu došlo po vstupu do EU k poklesu AZO s těmito zeměmi.

Česká republika spolu s ostatními zeměmi V4 rovněž vstoupila na jednotný trh EU (nazývaný též vnitřní trh), v rámci, kterého je umožněn volný pohyb osob (občan členského státu EU má právo volně cestovat, usazovat se a podnikat v rámci EU), zboží (zboží ze zemí EU nesmí být oproti domácímu znevýhodňováno), služeb (podnik smí nabízet své služby v ostatních zemích EU) a kapitálu (v jakémkoli státě EU mohou občané využívat finančních služeb) tak, jak by tomu bylo na trhu uvnitř jednoho státu. Pro jeho vytvoření se nejprve musely odstranit překážky (technické a právní), které volnému pohybu bránily, například vytvořením schengenského prostoru. Kromě členských států EU mají na vnitřní trh přístup i vybrané země v rámci Evropského sdružení volného obchodu, Evropského hospodářského prostoru, případně skrze bilaterální smlouvy s EU (Europa.eu 2017).

3.1.1.1 Společná obchodní politika

Společná obchodní politika EU znamená, že žádná z členských zemí nesmí vést vlastní samostatnou zahraniční obchodní politiku nezávisle na EU, která v mezinárodním obchodě vystupuje jako jeden celek. Vstupem do EU v roce 2004 se země V4 vzdaly vlastní zahraničně-obchodní politiky a musely se začít řídit nařízeními Společné obchodní politiky. Na jejím utváření se podílejí všechny členské státy a jejím prostřednictvím prosazují své obchodně-politické zájmy.

Hlavními cíli Společné obchodní politiky jsou otevřený, mnohostranný obchodní systém a ochrana EU a členských zemí proti nepříznivému vlivu volného obchodu na zaměstnanost a prosperitu v rámci EU. Toho se snaží docílit různými nástroji.

Clo je hlavním z nástrojů na ochranu vnitřního trhu před zahlcením trhu levným importovaným zbožím ze třetích zemí. Na základě celního sazebníku je dle druhu a země původu zboží určena výše cla. V rámci EU je vůči třetím zemím uplatňován společný

obchodní sazebník. Cla se dělí na smluvní, která se týkají zemí, se kterými je výše cel stanovena na základě smlouvy, a na autonomní používaná pro obchod se zeměmi, kde taková smlouva neexistuje.

Pro obchod se třetími zeměmi, především těmi, které nejsou členy WTO, jsou používány celní kvóty, které v čase kvantitativně omezují množství dovozu a po jejich naplnění již není možné po zbytek uvedeného období toto zboží dovážet.

Dalšími nástroji jsou takzvané defenzivní a ofenzivní obchodní nástroje. Defenzivními nástroji lze použít pouze pokud import do EU způsobuje nebo může způsobit prokazatelnou újmu výrobnímu odvětví v rámci EU. Patří mezi ně antidumpingová opatření, jejichž cílem je omezení importu zboží v případě, že je jeho vývoz dotován nebo pokud ho výrobce nabízí za nižší cenu, než jaká je běžná na domácím trhu. Dalším defenzivním nástrojem jsou protisubvenční a ochranná opatření, která se používají, pokud prudce roste import určitých výrobků. Tyto výrobky se pak smějí dovážet pouze na základě licence. Ofenzivními opatřeními jsou nařízení o obchodních bariérách, umožňující podat Evropské komisi stížnost vůči třetím zemím v případě, kdy tato země nedodrží obchodní závazky. Dále může Evropská unie zavést opatření na dovoz nebo vývoz do a z EU (bojkot, embargo, zvláštní režim) z bezpečnostních či politických důvodů (Fričová 2017).

Kromě ochrany vnitřního trhu se Společná obchodní politika zabývá rovněž podporou vývozu. Export je podporován vývozními subwencemi, jejichž cílem je vyrovnat rozdíl mezi domácí cenou a cenou na světovém trhu, čímž umožňuje konkurenceschopnost výrobku.

3.1.1.2 Společná zemědělská politika

Jedná se o nejstarší politiku v rámci Evropského společenství. Jejimi základními cíli je zvýšit produkci zemědělství (technickým rozvojem a optimálním využitím výrobních faktorů, obzvláště pracovní síly), stabilizace trhů, zajištění přiměřené ceny pro spotřebitele a pravidelné zásobování zemědělských výrobků. Dalším z cílů je zajistit spravedlivou životní úroveň zemědělců a zvyšování jejich výdělků. Základními principy jsou jednota trhu, preference Společenství (jejímž cílem bylo omezit import a upřednostňovat domácí zboží) a finanční solidarita (členské státy EU společně přispívají do Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu ze kterého je Společná zemědělská politika financována)

Byl uplatňován kompenzační princip, který ukládal průmyslovým státům povinnost odebírat drahé potraviny od zemědělských států, což mělo být kompenzováno volným pohybem zboží. Jejím vlivem došlo k nárůstu objemu produkce potravin, k rozvoji zemědělství a celkově měla pozitivní dopad na agrární státy, zatímco na industriální státy byl dopad negativní (eagri.cz 2017).

3.2 Visegradská skupina

Visegradská skupina (též Visegradská čtyřka, dále V4) je aliancí čtyř středoevropských zemí – České republiky, Maďarska, Polska a Slovenska. Původně toto uskupení vzniklo jako Visegradská trojka 15. února 1991 jako deklarace o vzájemné spolupráci mezi Polskem, Maďarskem a Česko-slovenskou federativní republikou (dále ČSFR). Po rozdělení ČSFR na dva samostatné státy se členství převedlo na obě nově vzniklé země a název uskupení se tak změnil na V4.

Členské země V4 mají dlouhou vzájemnou historii. Již roku 1335 došlo na maďarském hradě Visegrád k dohodě o těsné spolupráci mezi českým, slovenským a maďarským králem. Vznik novodobého uskupení byl inspirován tímto svazkem a setkání mezi maďarským premiérem a prezidenty ČSFR a Polska se symbolicky uskutečnilo na Visegrádu.

Po zániku totalitního režimu byla velmi důležitá vzájemná spolupráce při přechodu k demokracii. Další důležitou změnou byl zánik RVHP a přechod z centrálně plánovaného hospodářství na tržní. Společná situace, historie a kultura vedly k vytvoření V4, jejímž cílem byla integrace mezi demokratické země Evropy a otevření trhu. 1. května 2004 se země V4 staly členskými zeměmi Evropské unie.

V rámci EU se V4 soustředí na posilování spolupráce s dalšími zeměmi střední Evropy v rámci programu Regionálního partnerství, který se zaměřuje na spolupráci s Rakouskem a Slovinskem. S dalšími zeměmi střední a východní Evropy spolupracuje v rámci programu V4+. V4 se také zaměřuje na spolupráci s dalšími regionálními uskupeními – Benelux, Severská rada, Východní partnerství a Západní Balkán (International Visegrad Fund 2017).

3.3 Postavení agrárního obchodu v rámci Visegradské skupiny

Během posledních let došlo k zásadním změnám jak teritoriální, tak i komoditní struktury agrárního zahraničního obchodu členských zemí V4. Jednou ze změn byl odklon od potravinové soběstačnosti, ke které došlo na počátku devadesátých let. Do té doby byly země V4 soběstačné v řadě komodit mírného pásma, čemuž tak v současnosti není. Z toho vyplývá, že se členské země staly více závislými na importu i těch komodit. To je ještě umocněno růstem domácí spotřeby. Došlo k růstu poptávky jak u produktů mírného pásma, tj. kompetitivních produktů (produkty, které je daná země schopna vyprodukovat sama a je tak schopna konkurovat produktům importovaným), tak i u produktů subtropického a tropického pásma, tj. nekompetitivních produktů (Smutka a Belova 2011).

I přesto však podíl agrárního zahraničního obchodu na celkovém zbožíovém obchodu trvale klesá. To je způsobeno méně dynamickým růstem objemu agrárního obchodu ve srovnání s obchodem s průmyslovými produkty. V současnosti představuje agrární obchod pouze malou část celkové hodnoty zbožíového obchodu. V roce 2016 dosahoval podíl agrárního obchodu na celkovém zbožíovém obchodě mezi EU28 a ostatními zeměmi 7,6 % (Eurostat 2017).

3.3.1 Česká republika

Česká republika, stejně jako ostatní země V4, je zemí mírného podnebného pásu. Jedná se o vnitrozemský stát s rozlohou 78 868 km². Počet obyvatel byl k datu 1.1. 2016 10 553 843. Hrubý domácí produkt (nominální) za rok 2016 dosáhl 34 711 USD (Worldbank.org 2017) na obyvatele, což je nejvíce ze všech zemí V4. Podíl zemědělství, lesnictví a rybolovu na tvorbě HDP dosahuje 2,5 %, což je spolu s Polskem nejnižší hodnota (European Commission 2017).

Ekonomicky je Česká republika exportní zemí s rozvinutým průmyslem. I díky výhodné geografické pozici prošla po roce 1989 výrazným růstem. Mezi lety 2000 a 2014 vzrostlo reálné HDP o 40 %. V tomto období celkově vzrostl podíl obchodu se zeměmi V4 ze 13 % na 16 %, zatímco podíl Německa klesl z původních 36 % na 29 %. I tak se stále nejvýznamnějšího obchodního partnera ČR, stejně jako zemí V4 (AKCENTA 2016).

3.3.2 Maďarsko

Maďarsko je vnitrozemský stát s rozlohou 93 011 km² a počtem obyvatel dosahujícím 9 830 485 k 1.1.2016. Hodnota nominálního HDP za rok 2016 dosáhla hodnoty 26 681 USD (Worldbank.org 2017) na obyvatele, což je nejméně ze všech zemí V4. Podíl zemědělství, lesnictví a rybolovu na tvorbě HDP dosahuje naopak nejvyšší hodnoty v rámci V4, 4,5 % (European Commission 2017).

Maďarsko je exportně založenou zemí. Stejně jak v případě ostatních zemí V4 se jedná o zemi, kde průmysl má silné postavení. Mezi lety 2000 až 2014 vzrostlo reálné HDP o 29 %. Rovněž má silné ekonomické vazby na Německo, ačkoli export klesl z 29,5 % na 26,5 % mezi lety 2000 a 2014. Mezinárodní obchod se zeměmi V4 ve stejném období vzrostl z původních 5,5 % na 14 %. I přes svou geografickou polohu není Maďarsko příliš ekonomicky propojené se zeměmi bývalé Jugoslávie, což je způsobeno jejich slabším hospodářstvím (AKCENTA 2016).

3.3.3 Polsko

Polsko je s rozlohou 312 679 km² největší ze zemí V4 a s počtem obyvatel dosahujícím 37 967 209 (k 1.1.2016) také nejlidnatější. Navíc je jedinou z členských zemí, která má přístup k moři. Nominální HDP v přepočtu na obyvatele za rok 2016 dosáhlo hodnoty 27 811 USD (Worldbank.org 2017). Na tvorbě HDP se podílelo zemědělství, lesnictví a rybolov z 2,5 % (European Commission 2017).

Polsko je největším exportérem do ostatních zemí z V4, což je způsobeno tím, že jako jediná ze zemí V4 má přístup k moři. Reálné HDP vzrostlo mezi lety 2000 a 2014 o cca 64 %. Význam obchodu Polska s ostatními zeměmi V4 vzrostl ve stejném období z 6,4 % na 9,1 %. Stejně jako u ostatních členských zemí tvoří nejvyšší podíl na exportu Německo. Jeho podíl mezi lety 2000 a 2014 poklesl z 28,6 % na 23,8 %.

3.3.4 Slovensko

Slovensko je zatím jedinou zemí V4, která v roce 2009 přistoupila na společnou evropskou měnu euro (EUR). Rozloha činí 49 035 km² a počet obyvatel k 1.1.2016 dosáhl 5 426 252. Jedná se tedy o zemi s nejmenší rozlohou a nejnižším počtem obyvatel v rámci

V4. Hodnota nominálního HDP přepočteného na obyvatele za rok 2016 dosáhla 30632 USD (Worldbank.org 2017) Podíl zemědělství, lesnictví a rybolovu dosáhl za tentýž rok 3,8 %.

Kromě Německa je výrazným obchodním partnerem Slovenska také Česká republika. Podíl zemí V4 se mezi lety 2000 a 2014 pohyboval okolo 24 %, měnila se však geografická struktura exportu. V tomto období poklesl podíl České republiky z 16 % na 11,8 %, zatímco podíl Polska a Maďarska vzrostl z 4,5 % na 6,6 % a z 3,4 % na 5,5 % respektive. Podíl Německa rovněž klesl z původních 25,3 % na necelých 19 %.

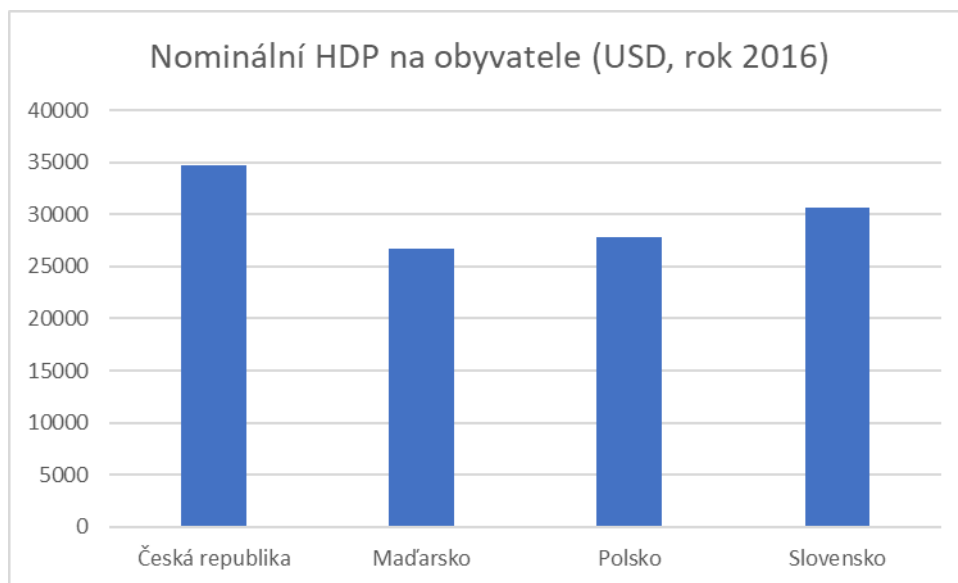
V níže přiložené tabulce (Tab. 3) a grafech jsou srovnány nominální HDP na obyvatele v USD, podíl zemědělství, lesnictví a rybolovu na tvorbě HDP (za rok 2016), počet obyvatel (k 1.1.2016) a rozloha jednotlivých členských zemí V4.

Tab. 3 Srovnání základních ukazatelů členských zemí V4

Země	Nominální HDP na obyvatele (USD, rok 2016)	Podíl zemědělství, lesnictví a rybolovu na HDP (rok 2016)	Počet obyvatel (k 1.1.2016)	Rozloha (km ²)
Česká republika	34 711	2,50 %	10 553 843	78 868
Maďarsko	26 686	4,50 %	9 830 485	93 011
Polsko	27 811	2,50 %	37 967 209	312 679
Slovensko	30 632	3,80 %	5 426 252	49 035

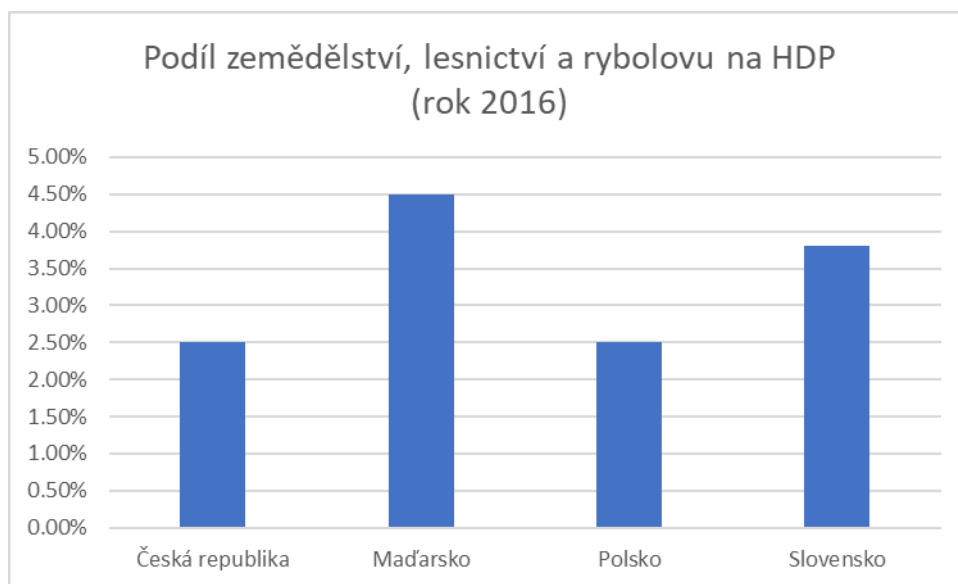
Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 1 Nominální HDP na obyvatele (USD, rok 2016)



Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 2 Podíl zemědělství, lesnictví a rybolovu na HDP (rok 2016)



Zdroj: Vlastní zpracování

4 Praktická část

4.1 Agrární zahraniční obchod České republiky

Při porovnání celkového exportu s celkovým importem ČR (viz Tab. 4) je patrný příznivější vývoj na straně exportu. Z původní negativní bilance zahraničního obchodu se v roce 2005 stala pozitivní, tzn. export byl poprvé v rámci sledovaného období výkonnější než import.

Celkové saldo během sledovaného období vzrostlo z původních -3,09 mld. USD v roce 2001 na hodnotu 16,51 mld. USD, na které dosáhlo v roce 2015. Nejvyšší rozdíl mezi exportem a importem nastal v roce 2014, kdy saldo dosáhlo hodnoty 20,78 mld. USD.

Tab. 4 Vývoj zahraničního obchodu České republiky

Rok	Celkový export (mld. USD)	Celkový import (mld.USD)	Saldo (mld. USD)	Meziroční změna (mld. USD)
2001	33,36	36,45	-3,09	
2002	38,50	40,74	-2,23	0,86
2003	48,71	51,24	-2,53	-0,30
2004	67,19	68,24	-1,05	1,48
2005	77,98	76,34	1,64	2,70
2006	95,14	93,43	1,71	0,07
2007	122,76	118,47	4,29	2,58
2008	146,41	142,17	4,23	-0,06
2009	113,18	105,26	7,92	3,69
2010	133,02	126,60	6,42	-1,50
2011	162,90	152,12	10,77	4,36
2012	157,17	141,51	15,65	4,88
2013	162,30	144,32	17,98	2,33
2014	175,02	154,23	20,78	2,80
2015	157,88	141,37	16,51	-4,27

Zdroj: (ČSÚ 2017)

4.1.1 Saldo AZO

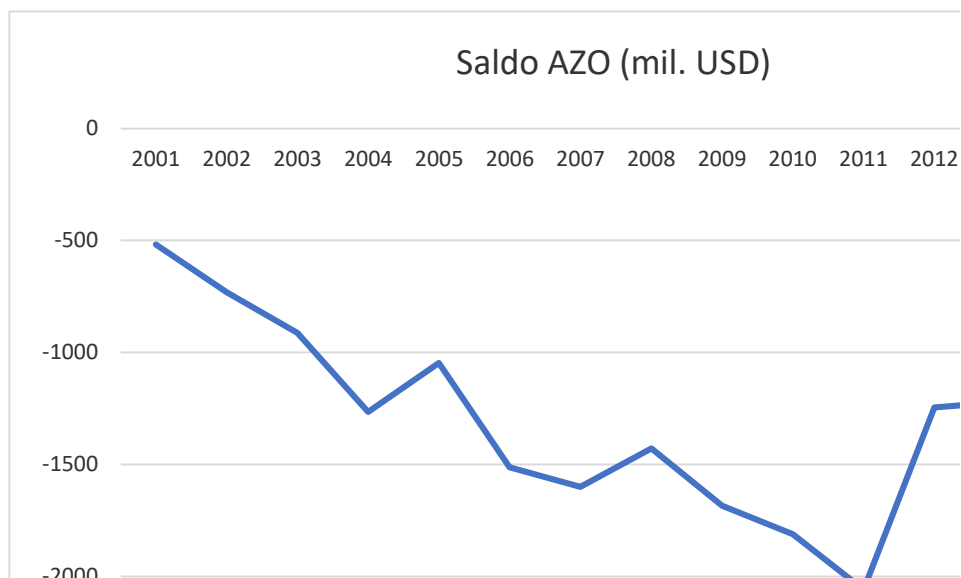
Oproti celkovému zahraničnímu obchodu se saldo AZO během sledovaného období (2001-2015) pohybovalo výhradně v záporných hodnotách. V níže uvedené tabulce (Tab. 5) je znázorněn jeho vývoj Saldo od roku 2001 každoročně prohlubovalo až do roku 2011, s výjimkou let 2005 a 2008 kdy došlo k nárůstu o 218 mil. USD a 171 mil. USD respektive v porovnání s předchozím rokem. K obratu trendu došlo v roce 2011, který byl zároveň rokem, kdy saldo AZO dosáhlo nejnižší hodnoty -2059 mil. USD. V následujícím roce se záporné saldo zvýšilo o 812 mil. USD na hodnotu -1247 mil. USD, jednalo se o meziroční nárůst přesahující 65 %. Rostoucí trend pokračoval až do posledního sledovaného roku (2015), kdy celkové saldo AZO dosáhlo hodnoty -748 mil. USD.

Tab. 5 Vývoj AZO ČR v mil. USD

Rok	Agrární export (mil. USD)	Agrární import (mil. USD)	Saldo AZO (mil. USD)	Meziroční změna salda AZO (mil. USD)
2001	1301	1820	-519	
2002	1384	2116	-732	-213
2003	1727	2640	-913	-181
2004	2403	3670	-1267	-354
2005	3271	4319	-1048	219
2006	3486	5000	-1514	-466
2007	4815	6416	-1601	-87
2008	6284	7714	-1430	171
2009	5378	7063	-1685	-255
2010	5535	7348	-1813	-128
2011	6797	8856	-2059	-246
2012	7584	8831	-1247	812
2013	8206	9427	-1221	26
2014	8686	9614	-928	293
2015	8184	8932	-748	180

Zdroj: (ČSÚ 2017)

Graf 3 Vývoj salda AZO ČR



Zdroj: Vlastní zpracování

4.1.2 Export

Z níže uvedené tabulky (Tab. 6) je patrné, že v rámci sledovaného období došlo k velkému nárůstu jak celkového, tak i agrárního exportu. Celkový export vzrostl z původních 33,36 mld. USD v roce 2001 na hodnotu 157,88 mld. USD v roce 2015, průměrné tempo meziročního růstu dosahovalo 11,74 %. Obdobný růstový trend je patrný rovněž u agrárního exportu, jehož hodnota vzrostla od roku 2001 z 1,3 mld. USD na 8,18 mld. USD s průměrným meziročním tempem růstu 14,04 %.

V jinak růstovém trendu došlo pouze ke třem poklesům v rámci exportu z nichž pouze dvě měly dopad na agrární export. První nastal v roce 2009 v reakci na ekonomickou krizi kdy celkový export poklesl o 29,36 % z 146,41 mld. USD na 113,18 mld. USD. Zasažen byl rovněž agrární export, jehož hodnota se snížila z 6,28 mld. USD na 5,38 mld. USD, tzn. pokles o 16,84 %. Na hodnoty před krizí se celkový i agrární export vrátily během roku 2011. V následujícím roce došlo k mírnému poklesu objemu celkového exportu o 3,65 %, agrární export naopak meziročně vzrostl o 10,37 %. K poslednímu zaznamenanému poklesu došlo roku 2015, kdy celkový objem exportu klesl o 10,85 %

z 175,02 mld. USD na 157,88 mld. USD. K mírnějšímu poklesu došlo rovněž u agrárního exportu, který se snížil o 6,13 % z 8,69 mld. USD na 8,18 mld. USD.

Během sledovaného období došlo rovněž k mírnému nárůstu podílu agrárního exportu na hodnotě celkového exportu z původní hodnoty 3,9 % v roce 2001 na 5,18 % v roce 2015.

Tab. 6 Srovnání agrárního exportu s celkovým exportem ČR

Rok	Celkový export (mld. USD)	Meziroční změna celkového exportu (mld. USD)	Meziroční změna celkového exportu (%)	Agrární export (mld. USD)	Meziroční změna agrárního exportu (mld. USD)	Meziroční změna agrárního exportu (%)	Podíl agrárního exportu na celkovém (%)
2001	33,36			1,30			3.90 %
2002	38,50	5,1	13,37 %	1,38	0,08	6,01 %	3.59 %
2003	48,71	10,2	20,95 %	1,73	0,34	19,88 %	3.55 %
2004	67,19	18,5	27,51 %	2,40	0,68	28,13 %	3.58 %
2005	77,98	10,8	13,84 %	3,27	0,87	26,51 %	4.19 %
2006	95,14	17,2	18,03 %	3,49	0,22	6,19 %	3.66 %
2007	122,76	27,6	22,50 %	4,82	1,33	27,60 %	3.92 %
2008	146,41	23,6	16,15 %	6,28	1,47	23,37 %	4.29 %
2009	113,18	-33,2	-29,36 %	5,38	-0,91	-16,84 %	4.75 %
2010	133,02	19,8	14,92 %	5,53	0,16	2,83 %	4.16 %
2011	162,90	29,9	18,34 %	6,80	1,26	18,57 %	4.17 %
2012	157,17	-5,7	-3,65 %	7,58	0,79	10,37 %	4.83 %
2013	162,30	5,1	3,16 %	8,21	0,62	7,58 %	5.06 %
2014	175,02	12,7	7,26 %	8,69	0,48	5,53 %	4.96 %
2015	157,88	-17,1	-10,85 %	8,18	-0,50	-6,13 %	5.18 %
Průměrná hodnota	112,77	8,9	11,74 %	5,00	0,5	14,04 %	4,25 %

Zdroj: (ČSÚ 2017)

4.1.3 Import

Během sledovaného období došlo rovněž k nárůstu jak celkového, tak agrárního importu (Tab. 7). Tempo růstu importu však nedosahuje tempa růstu exportu, rozdíl činí 1,3 procentního bodu. Celkový import vzrostl z původních 36,45 mld. USD na 141,37 mld. USD a agrární import vzrostl z 1,82 mld. USD na 8,93 mld. USD. V rámci jinak růstového trendu došlo ke třem poklesům, které se týkaly jak celkového, tak agrárního importu, a to v letech 2009 (-35,07 % a -9,22 %), 2012 (-10,6 % a -0,28 %) a 2015 (-9,10 % a -7,63 %).

Tab. 7 Srovnání agrárního importu s celkovým importem ČR

Rok	Celkový import (mld. USD)	Meziroční změna celkového importu (mld. USD)	Meziroční změna celkového importu (%)	Agrární import (mld. USD)	Meziroční změna agrárního importu (mld. USD)	Meziroční změna agrárního importu (%)	Podíl agrárního importu na celkovém (%)
2001	36,45			1,82			4,99 %
2002	40,74	4,3	10,51 %	2,12	0,30	13,96 %	5,19 %
2003	51,24	10,5	20,50 %	2,64	0,52	19,85 %	5,15 %
2004	68,24	17,0	24,92 %	3,67	1,03	28,07 %	5,38 %
2005	76,34	8,1	10,60 %	4,32	0,65	15,03 %	5,66 %
2006	93,43	17,1	18,29 %	5,00	0,68	13,62 %	5,35 %
2007	118,47	25,0	21,13 %	6,42	1,42	22,08 %	5,42 %
2008	142,17	23,7	16,67 %	7,71	1,30	16,82 %	5,43 %
2009	105,26	-36,9	-35,07 %	7,06	-0,65	-9,22 %	6,71 %
2010	126,60	21,3	16,86 %	7,35	0,28	3,88 %	5,80 %
2011	152,12	25,5	16,78 %	8,86	1,51	17,03 %	5,82 %
2012	141,51	-10,6	-7,50 %	8,83	-0,02	-0,28 %	6,24 %
2013	144,32	2,8	1,94 %	9,43	0,60	6,32 %	6,53 %
2014	154,23	9,9	6,43 %	9,61	0,19	1,95 %	6,23 %
2015	141,37	-12,9	-9,10 %	8,93	-0,68	-7,63 %	6,32 %
Průměrná hodnota	106,17	7,5	10,17 %	6,25	0,5	12,03 %	5,75 %

Zdroj: (ČSÚ 2017)

4.2 Agrární zahraniční obchod mezi Českou republikou a ostatními zeměmi Visegrádské čtyřky

4.2.1 Export z České republiky do zemí Visegrádské čtyřky

Z níže uvedené tabulky (Tab. 8) je patrné, že výše agrárního exportu do zemí V4 narůstala takřka totožně s výší celkového agrárního exportu. Jeho podíl na celkovém agrárním exportu v průměru činil 40,94 %, přičemž nejvyšší hodnoty dosáhl v roce 2011 (43,46 %) a nejnižší pak v roce 2003 (38,91 %). Při pohledu na graf (Graf 4) vývoje podílu agrárního exportu do zemí V4 na celkovém exportu lze vidět, že podíl se během sledovaného období pohyboval okolo průměrné hodnoty s mírným růstovým trendem mezi lety 2003 a 2008 a od roku 2010 do konce sledovaného období podíl opět klesal až takřka na původní hodnotu (v roce 2001 dosahoval hodnoty 39,28 % a v roce 2015 dosahoval

hodnoty 39,36 %). Ukazuje se tedy, že po vstupu České republiky do Evropské unie se zastoupení zemí V4 v rámci exportu nijak výrazně nezměnilo, což může být do jisté míry dáno i faktem, že do EU vstoupily všechny země V4 společně.

Tab. 8 Podíl agrárního exportu do zemí V4 na celkovém agrárním exportu ČR

Rok	Celkový agrární export (mil. USD)	Agrární export do zemí V4 (mil. USD)	Podíl zemí V4 na celkovém agrárním exportu (%)
2001	1301	511	39,28 %
2002	1384	557	40,25 %
2003	1727	672	38,91 %
2004	2403	963	40,07 %
2005	3271	1328	40,60 %
2006	3486	1457	41,80 %
2007	4815	2043	42,43 %
2008	6284	2700	42,97 %
2009	5378	2148	39,94 %
2010	5535	2309	41,72 %
2011	6797	2954	43,46 %
2012	7584	3258	42,96 %
2013	8206	3340	40,70 %
2014	8686	3441	39,62 %
2015	8184	3221	39,36 %

Zdroj: (ČSÚ 2017)

Graf 4 Podíl zemí V4 na celkovém agrárním exportu ČR



Zdroj: Vlastní zpracování

V tabulce níže je zaznamenán vývoj agrárního exportu České republiky do zemí Visegrádské skupiny, konkrétně zastoupení jednotlivých členských zemí. Mezi lety 2001 a 2015 došlo k mírnému oslabení pozice Slovenska, z původních 64,48 % na 59,56 % a naopak k posílení exportu do Maďarska, z 5,76 % na 10,80 %. Hodnota exportu do Polska se v podstatě nezměnila, došlo pouze k zanedbatelnému poklesu o 0,12 procentního bodu z 29,76 % na 29,64 % v roce 2015.

Pozice Maďarska byla nejsilnější v roce 2004 kdy jeho podíl dosahoval hodnoty 15,52 % (toho roku se objem agrárního exportu do Maďarska více než zdvojnásobil), zatímco nejslabší byla v roce 2001 na úrovni 5,76 %. V průměru se během sledovaného období podílelo na českém agrárním exportu z 10,65 %.

Podíl Polska dosáhl své nejvyšší hodnoty v prvním roce sledovaného období na úrovni 29,76 %. Nejnižší hodnota byla zaznamenána v roce 2005, kdy jeho podíl činil 22,45 %. Mezi lety 2001 a 2015 byl podíl Polska na českém vývozu agrárních komodit v průměru 26,21 %.

Hodnota podílu Slovenska na agrárního exportu České republiky do zemí V4 poklesla takřka o 5 procentních bodů během sledovaného období. V průměru se na něm podílelo ze 63,15 %. Nejvyšší úrovně bylo dosaženo v roce 2010, kdy jeho podíl činil 66,36 %. Od tohoto roku se jeho podíl postupně snižoval až dosáhl roku 2015 své nejnižší hodnoty na úrovni 59,56 %.

Pro následujících pět let se trend pravděpodobně ustálí na průměrných hodnotách. V případě Slovenska by mohlo dojít spíše k mírnému poklesu, zatímco Polsko a Maďarsko by mohly potenciálně drobně posílit svůj podíl na českém agrárním exportu. Co se týče celkové hodnoty agrárního exportu do zemí V4 mohlo by pravděpodobně dojít k pokračování růstového trendu a od roku 2015 do roku 2020 by jeho hodnota mohla stoupnout o více než 50 % na hodnotu přesahující 4800 mil. USD.

Tab. 9 Vývoj podílu jednotlivých zemí V4 na agrárním exportu ČR

Rok	Celkový agrární export ČR do zemí V4	Maďarsko		Polsko		Slovensko	
		Hodnota agrárního exportu ČR (mil. USD)	Podíl na exportu ČR v rámci V4 (%)	Hodnota agrárního exportu ČR (mil. USD)	Podíl na exportu ČR v rámci V4 (%)	Hodnota agrárního exportu ČR (mil. USD)	Podíl na exportu ČR v rámci V4 (%)
2001	510,56	29,42	5,76 %	151,93	29,76 %	329,22	64,48 %
2002	557,13	47,98	8,61 %	153,64	27,58 %	355,52	63,81 %
2003	672,3	69,62	10,36 %	194,36	28,91 %	408,32	60,73 %
2004	962,63	149,41	15,52 %	226,53	23,53 %	586,69	60,95 %
2005	1328,2	163,04	12,27 %	298,2	22,45 %	866,97	65,27 %
2006	1457,45	159,25	10,93 %	377,29	25,89 %	920,91	63,19 %
2007	2043,47	222,03	10,87 %	513,17	25,11 %	1308,28	64,02 %
2008	2700,09	303,53	11,24 %	708,04	26,22 %	1688,53	62,54 %
2009	2148,46	236,63	11,01 %	508,72	23,68 %	1403,11	65,31 %
2010	2309,45	231,07	10,01 %	545,79	23,63 %	1532,6	66,36 %
2011	2953,79	287,14	9,72 %	743,25	25,16 %	1923,4	65,12 %
2012	3258,11	348,83	10,71 %	851,38	26,13 %	2057,9	63,16 %
2013	3339,8	348,24	10,43 %	900,31	26,96 %	2091,25	62,62 %
2014	3441,09	393,9	11,45 %	978,66	28,44 %	2068,53	60,11 %
2015	3221,33	348,06	10,80 %	954,64	29,64 %	1918,63	59,56 %
Průměrná hodnota		222,54	10,65 %	540,39	26,21 %	1297,32	63,15 %
2016	3931,24	423,32	11,33 %	1062,28	26,41 %	2445,64	62,26 %
2017	4165,11	448,42	11,42 %	1127,51	26,44 %	2589,18	62,15 %
2018	4398,98	473,52	11,51 %	1192,75	26,46 %	2732,71	62,04 %
2019	4632,86	498,62	11,59 %	1257,98	26,49 %	2876,25	61,92 %
2020	4866,73	523,71	11,68 %	1323,22	26,51 %	3019,79	61,81 %

Zdroj: (ČSÚ 2017); vlastní zpracování

4.2.2 Import ze zemí Visegrádské čtyřky do České republiky

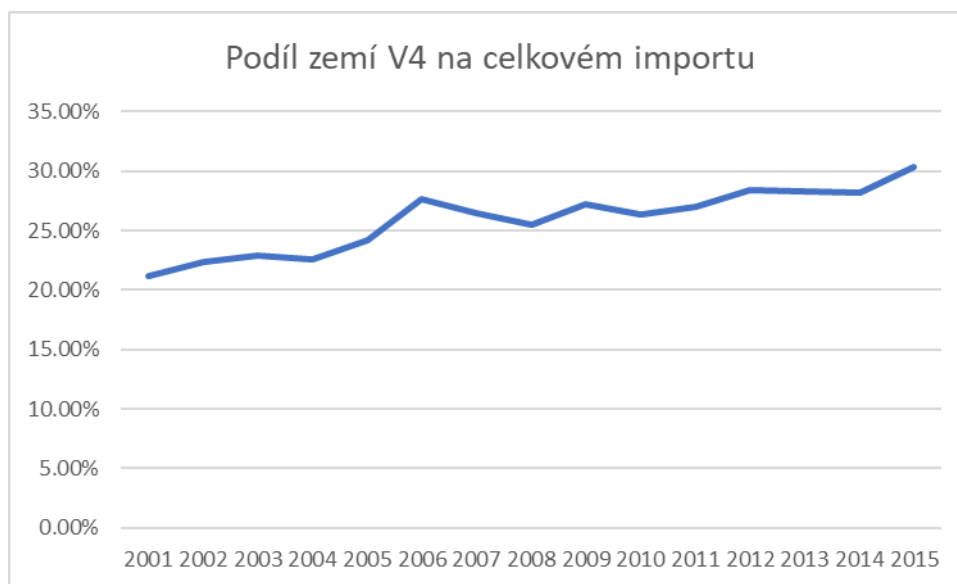
Na rozdíl od exportu, který během sledovaného období nezaznamenal výraznější změny v teritoriálním rozložení, země Visegrádské čtyřky posílily svou pozici (Tab. 10). Z původních 21,19 % (2001), kterými se podílely na celkovém agrárním importu, jejich podíl vzrostl o více než 9 procentních bodů na hodnotu 30,37 % v roce 2015 (Zdroj: (ČSÚ 2017))

Graf 5). Průměrný meziroční růst činil 0,66 %. Z tabulky je patrné, že vstup do Evropské unie měl na import ze zemí V4 spíše pozitivní vliv (první dva roky po vstupu zemí V4 do EU vzrostl jejich podíl o více než 5 procentních bodů).

Tab. 10 Podíl zemí V4 na celkovém agrárním importu ČR

Rok	Celkový agrární import (mil. USD)	Agrární import ze zemí V4 (mil. USD)	Podíl zemí V4 na celkovém agrárním importu (%)
2001	1820	386	21,19 %
2002	2116	474	22,38 %
2003	2640	604	22,87 %
2004	3670	829	22,60 %
2005	4319	1043	24,15 %
2006	5000	1384	27,69 %
2007	6416	1700	26,50 %
2008	7714	1970	25,53 %
2009	7063	1922	27,22 %
2010	7348	1935	26,33 %
2011	8856	2389	26,97 %
2012	8831	2507	28,39 %
2013	9427	2666	28,28 %
2014	9614	2706	28,14 %
2015	8932	2712	30,37 %

Zdroj: (ČSÚ 2017)

Graf 5 Podíl zemí V4 na celkovém agrárním importu ČR

Zdroj: Vlastní zpracování

Teritoriální struktura uvnitř V4 rovněž prošla silnými změnami, především ve vztahu k Polsku a Slovensku. Zatímco na začátku sledovaného období takřka polovina (46,26 %) agrárního importu do ČR ze zemí V4 pocházela ze Slovenska, v roce 2015 byl

jeho podíl menší než čtvrtinový (22,48 %). Na druhou stranu opačný vývoj zaznamenalo Polsko, které se původně na agrárním importu podílelo z 36,29 % a na konci sledovaného období dosáhlo hodnoty 65,13 %. Význam Maďarska coby zemědělského dovozce není pro Českou republiku v porovnání se zbylými zeměmi tak velký a mezi lety 2001 a 2015 jeho hodnota klesla přibližně o 5 procentních bodů z 17,46 % na 12,39 %

V následujících pěti letech by se pozice Polska jakožto předního agrárního dovozce do České republiky pravděpodobně mohla ještě upevnit a to až na hodnotu podílu na importu přesahující 75 %, což by rovněž vedlo k oslabení pozice Slovenska až pod úroveň 15 % a import z Maďarska by taktéž poklesl, ačkoli by tempo poklesu mělo být nižší než v případě Slovenska. Celková hodnota agrárního importu by během období mezi lety 2015 a 2020 měla vzrůst přibližně o více než 50 % na úroveň přesahující 4 mld. USD.

Tab. 11 Vývoj podílu jednotlivých zemí V4 na agrárním importu ČR

Rok	Celkový import ze zemí V4 do ČR (mil. USD)	Maďarsko		Polsko		Slovensko	
		Hodnota importu (mil. USD)	Podíl na importu ČR v rámci V4	Hodnota importu (mil. USD)	Podíl na importu ČR v rámci V4	Hodnota importu (mil. USD)	Podíl na importu ČR v rámci V4
2001	385.67	67.33	17.46%	139.94	36.29%	178.4	46.26%
2002	473.58	89.51	18.90%	163.24	34.47%	220.83	46.63%
2003	603.62	107.2	17.76%	214.25	35.49%	282.16	46.75%
2004	829.43	139.49	16.82%	341.31	41.15%	348.63	42.03%
2005	1043.14	157.5	15.10%	505.08	48.42%	380.57	36.48%
2006	1384.36	195.9	14.15%	709.14	51.22%	479.33	34.62%
2007	1700.34	260.57	15.32%	863.55	50.79%	576.22	33.89%
2008	1969.69	311.51	15.82%	1010.17	51.29%	648.01	32.90%
2009	1922.4	288.89	15.03%	1042.82	54.25%	590.69	30.73%
2010	1934.56	287.8	14.88%	1078.02	55.72%	568.73	29.40%
2011	2388.65	363.72	15.23%	1325.45	55.49%	699.49	29.28%
2012	2507.01	379.23	15.13%	1360.05	54.25%	767.73	30.62%
2013	2666.27	383.21	14.37%	1526.92	57.27%	756.14	28.36%
2014	2705.59	374.56	13.84%	1602.93	59.24%	728.11	26.91%
2015	2712.36	336.05	12.39%	1766.54	65.13%	609.77	22.48%
Průměrná hodnota	1681,78	249,50	15.48%	909,96	50,03 %	522,32	34,49 %
2016	3355.18	466.82	12.65%	2004.13	67.56%	884.24	19.78%
2017	3541.12	490.97	12.34%	2125.70	69.51%	924.45	18.15%
2018	3727.05	515.11	12.02%	2247.28	71.46%	964.66	16.51%
2019	3912.98	539.26	11.71%	2368.85	73.41%	1004.87	14.88%
2020	4098.92	563.41	11.39%	2490.43	75.36%	1045.09	13.25%

Zdroj: (ČSÚ 2017); vlastní zpracování

4.2.3 Bilance agrárního zahraničního obchodu ČR se zeměmi V4

V rámci agrárního zahraničního obchodu s ostatními členskými zeměmi Visegrádské skupiny má Česká republika dlouhodobě kladnou bilanci. Během sledovaného období přesahovala hodnota exportu hodnotu importu v průměru o 378,48 mil. USD. Saldo AZO s těmito zeměmi každoročně vzrostlo v průměru o 27,43 mil. USD. V rámci sledovaného období dosahoval stupeň krytí importu exportem průměrné hodnoty 122,5 % (nejnižší byla v roce 2006 na úrovni 105,28 % a nejvyšší v roce 2008 na úrovni 137,08 %).

Tab. 12 Vývoj salda AZO České republiky ve vztahu k zemím V4

Rok	Agrární export do zemí V4 (mil. USD)	Agrární import ze zemí V4 (mil. USD)	Saldo AZO ČR v rámci V4 (mil. USD)	Meziroční změna salda (mil. USD)	Stupeň krytí importu exportem (%)
2001	510,56	385,67	124,89		132,38 %
2002	557,13	473,58	83,55	-41,34	117,64 %
2003	672,30	603,62	68,68	-14,87	111,38 %
2004	962,63	829,43	133,20	64,52	116,06 %
2005	1328,20	1043,14	285,06	151,86	127,27 %
2006	1457,45	1384,36	73,09	-211,97	105,28 %
2007	2043,47	1700,34	343,13	270,04	120,18 %
2008	2700,09	1969,69	730,40	387,27	137,08 %
2009	2148,46	1922,40	226,06	-504,34	111,76 %
2010	2309,45	1934,56	374,89	148,83	119,38 %
2011	2953,79	2388,65	565,14	190,25	123,66 %
2012	3258,11	2507,01	751,10	185,96	129,96 %
2013	3339,80	2666,27	673,53	-77,58	125,26 %
2014	3441,09	2705,59	735,50	61,98	127,18 %
2015	3221,33	2712,36	508,97	-226,53	118,76 %
Průměrná hodnota	2060,26	1681,78	378,48	27,43	122,50 %

Zdroj: (ČSÚ 2017)

Obchodní bilance ČR s jednotlivými členskými státy je podrobněji rozpracovaná v jednotlivých kapitolách týkajících se těchto zemí.

4.3 Agrární obchod s jednotlivými zeměmi Visegrádské čtyřky

4.3.1 Slovensko

4.3.1.1 Export

V agrárním exportu je Slovenská republika nejsilnějším partnerem České republiky. V rámci Visegrádské skupiny je jeho podíl na agrárním exportu v průměru 63,15 % a na celkovém agrárním exportu se v průměru podílí z 25,86 %. Spolu s Německem, které je druhým nejsilnějším partnerem ČR v agrárním exportu se na celkovém agrárním exportu podílejí v průměru ze 47,2 % a v letech 2005 a 2007 činil více než polovinu celkového agrárního exportu.

Z níže uvedené tabulky (Tab. 13) vyplývá, že vstup do EU ovlivnil agrární vývoz na Slovensko spíše pozitivně. Zatímco před vstupem do EU činil v průměru 24,76 %, mezi lety 2005 a 2015 se jednalo o 28,89% podíl na agrárním exportu. Nutno dodat že na konci sledovaného období (konkrétně od roku 2011) došlo k postupnému oslabení pozice Slovenska z 28,3 % na hodnotu 23,44 %. Stejný vývoj lze zaznamenat i v poměru vůči ostatním zemím V4 kdy od roku 2010 klesl jeho podíl o 5,8 procentního bodu z 66,37 % na 59,57 %.

Tab. 13 Agrární export ČR na Slovensko

Rok	Agrární export ČR na Slovensko (mil. USD)	Meziroční změna agrárního exportu-SK (mil. USD)	Meziroční změna agrárního exportu-SK (%)	Celkový agrární export ČR (mil. USD)	Podíl SK na celkovém agrárním exportu (%)	Export ČR do zemí V4 (mil. USD)	Podíl SK na agrárním exportu ČR v rámci V4 (%)
2001	329,22			1301	25,30 %	511	64,43 %
2002	355,52	26,30	7,40 %	1384	25,69 %	557	63,83 %
2003	408,32	52,80	12,93 %	1727	23,64 %	672	60,76 %
2004	586,69	178,38	30,40 %	2403	24,42 %	963	60,92 %
2005	866,97	280,27	32,33 %	3271	26,50 %	1328	65,28 %
2006	920,91	53,95	5,86 %	3486	26,42 %	1457	63,21 %
2007	1308,28	387,36	29,61 %	4815	27,17 %	2043	64,04 %
2008	1688,53	380,25	22,52 %	6284	26,87 %	2700	62,54 %
2009	1403,11	-285,42	-20,34 %	5378	26,09 %	2148	65,32 %
2010	1532,60	129,49	8,45 %	5535	27,69 %	2309	66,37 %
2011	1923,40	390,80	20,32 %	6797	28,30 %	2954	65,11 %
2012	2057,90	134,50	6,54 %	7584	27,13 %	3258	63,16 %
2013	2091,25	33,35	1,59 %	8206	25,48 %	3340	62,61 %
2014	2068,53	-22,72	-1,10 %	8686	23,81 %	3441	60,11 %
2015	1918,63	-149,90	-7,81 %	8184	23,44 %	3221	59,57 %
Průměrná hodnota	1297,32	113,53	13,42 %	5002,73	25,86 %	2060,13	63,15 %

Zdroj: (ČSÚ 2017)

Mezi hlavními komoditními agregacemi, které se společně podílejí na exportu na Slovensko z více než 50 % jsou KN 02 – Maso a jedlé droby, KN 04 – Mléko, vejce, med, výrobky jedlé živočišného původu, KN 16- Přípravky z masa ryb, korýšů a jiných vodních bezobratlovců, KN 19 – Přípravky z obilí, mouky, škrobu nebo mléka, měkké pečivo, KN 21 – Různé jedlé přípravky, KN 22 – Nápoje, lihoviny a ocet a KN 24 – Tabák a vyrobené tabákové náhražky (v níže uvedené tabulce (Tab. 14) jsou seřazeny dle podílu na celkovém exportu na Slovensko v rámci sledovaného období).

Slovensko je hlavním exportním partnerem České republiky v komoditní agregaci KN 24 (tabák). V průměru se jedná o více než 92 %. Pozice této agregace v rámci sledovaného období se však výrazně snížila. Zatímco v letech 2001–2003 a 2005 se jednalo o nejsilnější komoditní agregaci, její pozice postupně klesala a od roku 2008 je nejméně exportovanou z vybraných komodit.

V roce 2004 a následně v období 2006–2010 se nejexportovanější komoditní agregací na Slovensko stala agregace KN 22 (nápoje, lihoviny, ocet). Zde v průměru

pokrývá více než 79 % českého exportu. Na rozdíl od tabáku je pozice nápojů trvale silná a od roku 2008, kdy růstový trend dosáhl svého vrcholu na úrovni 206,33 mil. USD, se jeho hodnota ustálila v průměru na úrovni 190,9 mil. USD.

V poslední čtyřech letech sledovaného období se nejvíce exportovanou komoditou na Slovensko stala KN 02 maso a jedlé droby. Tato agregace zaznamenala velmi dynamický vývoj, kdy z původní úrovně 17,77 mil. USD v roce 2001 vzrostla v roce 2012 na své maximum které dosahovalo 239,08 mil. USD. V období 2012-2015 je patrný obrat rostoucího trendu, v roce 2015 dosahoval export u této agregace hodnoty 187,82 mil. USD.

Další významnou komoditní agregací je KN 04 (mléko, vejce aj.). V objemu exportu ve sledovaném období nebyla nejvíce vyváženou agregací, přesto však měla v první polovině sledovaného období velmi dynamický růst. Roku 2008 dosáhla druhé nejvyšší hodnoty 173,69 mil. USD.

Při pohledu na vývoj všech sledovaných komodit je patrné, že až na tabákové výrobky došlo po vstupu do EU k růstu exportu sledovaných komoditních agregací.

Odhad pro roky 2016 až 2020 předvídá udržení silné pozice komoditní agregace KN 02, která by i nadále měla zůstat nejexportovanější komoditní agregací z ČR na Slovensko. Z vývoje agregací KN 22 a KN 04 se zdá, že po roce 2020 se hodnota exportu KN 04 dostane nad úroveň exportu KN 22. V případě KN 24 se jeví jako nejpravděpodobnější stabilizace na úrovni blízké se 75 mil. USD. Celkový objem českého exportu na Slovensko by měl vzrůst přibližně na hodnotu 3020 mil. USD v roce 2020, což je oproti roku 2015 nárůst o více než 57 %.

Tab. 14 Export vybraných komoditních agregací z ČR na Slovensko

Komoditní agregace (mil. USD)								
Rok	KN 22	KN 02	KN 04	KN 19	KN 21	KN 16	KN 24	Ostatní
2001	33,87	17,77	21,38	26,52	23,94	14,59	49,58	141,54
2002	44,21	25,99	21,61	28,23	31,6	11,96	61,4	130,49
2003	52,91	24,88	25,82	34,46	36,88	12,84	68,96	151,54
2004	69,64	33,34	42,12	46,09	47,89	28,11	62,9	256,57
2005	99,22	67,18	77,09	55,02	57,2	52,79	104,79	353,65
2006	120,97	67,15	105,56	65,26	75,65	61,97	39,83	384,51
2007	166,08	103,03	138,37	87,06	93,7	82,98	124,92	512,11
2008	206,33	156,26	173,69	122,16	124,5	113,5	44,7	747,39
2009	188,22	136,09	128,5	99,34	105,66	106,49	34,47	604,32
2010	173,91	148,22	145,68	104,98	113,2	100,26	71,72	674,63
2011	196,09	203,22	175,87	137,09	132,55	124,53	71,39	882,67
2012	175,06	239,08	159,09	134,22	122,55	135,64	70,13	1022,14
2013	198,64	234,97	210,27	146,8	145,33	147,13	67,97	940,16
2014	203,73	231,05	219,27	162,94	143,96	145,54	96,56	865,47
2015	185,17	187,82	168,87	148,93	131,19	117,62	59,48	919,54
2016	243,37	265,00	234,46	176,62	166,07	167,72	73,65	1118,76
2017	256,17	282,49	248,65	187,04	175,28	178,22	74,29	1187,04
2018	268,98	299,98	262,85	197,46	184,49	188,71	74,92	1255,33
2019	281,78	317,47	277,05	207,88	193,70	199,21	75,55	1323,62
2020	294,59	334,96	291,25	218,30	202,91	209,71	76,19	1391,91

Zdroj: (ČSÚ 2017); vlastní zpracování

4.3.1.2 Import

Význam Slovenska v rámci agrárního importu není tak velký jako v případě exportu. Během sledovaného období činil agrární import ze Slovenska v průměru 8,75 % (Tab. 15). V rámci Visegrádské čtyřky byl jeho podíl přibližně třetinový. Od vstupu do Evropské unie navíc pozice Slovenska jako importního partnera ČR v rámci V4 výrazně klesla. V roce 2003 činil podíl SK na českém importu ze zemí V4 46,75 %, v roce 2015 se jednalo pouze o 22,48 % což je pokles o více než 24 procentních bodů. Tento pokles je dán nízkou dynamikou růstu importu ze Slovenska a jeho postupnou stabilizací v druhé polovině sledovaného období. Meziroční nárůst od roku 2007 do roku 2015 činil v průměru pouze 1,9 %. Pokles je rovněž patrný i v rámci celkového agrárního importu České republiky, zde se však jedná o pokles pouze o necelé 4 procentní body z 10,69 % v roce 2003 na 6,83 % v roce 2015.

Tab. 15 Agrární import ze Slovenska do ČR

Rok	Agrární import ze Slovenska do ČR (mil. USD)	Meziroční změna agrárního importu ze SK (mil. USD)	Meziroční změna agrárního importu ze SK (%)	Celkový agrární import do ČR (mil. USD)	Podíl SK na celkovém agrárním importu do ČR (%)	Agrární import ze zemí V4 do ČR (mil. USD)	Podíl SK na agrárním importu do ČR v rámci V4 (%)
2001	178,40			1820,31	9,80 %	385,67	46,26 %
2002	220,83	42,42	19,21 %	2115,73	10,44 %	473,58	46,63 %
2003	282,16	61,34	21,74 %	2639,63	10,69 %	603,62	46,75 %
2004	348,63	66,46	19,06 %	3669,90	9,50 %	829,43	42,03 %
2005	380,57	31,94	8,39 %	4318,80	8,81 %	1043,14	36,48 %
2006	479,33	98,76	20,60 %	4999,72	9,59 %	1384,36	34,62 %
2007	576,22	96,89	16,81 %	6416,20	8,98 %	1700,34	33,89 %
2008	648,01	71,79	11,08 %	7713,91	8,40 %	1969,69	32,90 %
2009	590,69	-57,32	-9,70 %	7062,81	8,36 %	1922,40	30,73 %
2010	568,73	-21,96	-3,86 %	7347,76	7,74 %	1934,56	29,40 %
2011	699,49	130,76	18,69 %	8856,11	7,90 %	2388,65	29,28 %
2012	767,73	68,23	8,89 %	8831,21	8,69 %	2507,01	30,62 %
2013	756,14	-11,59	-1,53 %	9427,21	8,02 %	2666,27	28,36 %
2014	728,11	-28,03	-3,85 %	9614,22	7,57 %	2705,59	26,91 %
2015	609,77	-118,34	-19,41 %	8932,24	6,83 %	2712,36	22,48 %
Průměrná hodnota	522,32	30,81	9,18 %	6251,05	8,75 %	1681,78	34,49 %

Zdroj: (ČSÚ 2017)

Mezi hlavní dovážené komoditní agregace (Tab. 16), které se podílejí na agrárním importu společně z více než 50 %, patří KN 04 – Mléko a mléčné výrobky, vejce, med, jedlé produkty živočišného původu; KN 12 - Olejnatá semena a olejnaté plody, různá zrna, semena a plody, sláma a píce; KN 15 - Živočišné nebo rostlinné tuky a oleje a výrobky vzniklé jejich štěpením, vosky; KN 17 – Cukr a cukrovinky; KN 19 - Přípravky z obilovin, mouky, škrobu nebo mléka, jemné pečivo; a KN 22 - Nápoje, lihoviny a ocet.

Na rozdíl od exportu je v rámci importu dominantní agregace KN 04 (mléko, vejce) takřka po celé období mezi lety 2001 a 2015 (výjimku tvořily roky 2009 a 2012 viz níže). V roce 2008 dosáhla svého maxima na úrovni 113,97 mil. USD s průměrným meziročním tempem růstu 27,87 %. Ještě dynamičtějšího růstu dosahovala před vstupem do EU, kdy do roku 2004 zvýšila svou hodnotu o 193 %. Po propadu o 33,8 % v roce 2009 a o 5,4 % v roce následujícím (tj. celkový propad o 37 % z hodnoty z roku 2008 na hodnotu v roce 2010) došlo mezi lety 2011 a 2014 k dočasné stabilizaci v průměru na 100,77 mil. USD.

V posledním roce sledovaného období došlo k poklesu dovozu KN 04 o 15,39 % na hodnotu 86,57 mil. USD.

V roce 2009 byla nejvíce dovážena agregace KN 22 (nápoje), dosahující hodnoty 77,54 mil. USD. Již od roku 2008 došlo k zastavení růstového trendu a relativní stabilizaci na průměrné hodnotě 76,52 mil. USD mezi lety 2008 a 2014. Obdobně jako tomu bylo u KN 04 i zde došlo k výraznějšímu poklesu v roce 2015 z 75,36 na 65,80 mil. USD tj. o 12,69 %.

V roce 2012 se nejvíce na importu ze Slovenska podílela agregace KN 17 (cukr), která v tomto roce dosáhla své nejvyšší hodnoty, 116,30 mil. USD. Během prvních tří let sledovaného období průměrná hodnota importu činila 13,05 mil. USD. Ke skokovému nárůstu došlo v roce 2004 kdy se hodnota vzrostla o 195,9 % na 38 mil USD. Jednalo se o začátek růstového trendu trvajících do roku 2007, během kterého hodnota importu KN 17 vzrostla na 75,2 mil. USD. Tento trend byl v roce 2008 přerušen 49,23% poklesem na hodnotu 38,18 mil. USD, který však byl částečně vykompenzován v následujícím roce, kdy došlo k 58,78% nárůstu na 60,62 mil. USD. O rok později došlo k poklesu o 9,5 mil. USD (15,67 %) na hodnotu 51,12 mil USD po kterém následovaly dva silně růstové roky, během kterých se hodnota importu KN 17 více než zdvojnásobila na 116,3 mil. USD. Jednalo se rovněž o poslední růst během sledovaného období, jelikož mezi lety 2012 a 2015 došlo k poklesu na 49,82 mil. USD.

Zajímavým vývojem prošla rovněž KN 12 (olejnatá zrna, semena), která nejprve mezi lety 2001 a 2008 zvýšila svou hodnotu z 5,52 mil. USD na 35,46 mil. USD a následně o 63,43 % poklesla na necelých 13 mil. USD. Od roku 2010 do roku 2012 došlo k silnému růstu o více než 553 % a v roce 2012 byla dosažena hodnota 103,21 mil. USD. V závěru sledovaného období došlo k výraznému poklesu až na 40,26 mil. USD v roce 2015.

Prognóza pro roky 2016 až 2020 je, že nejimportovanější komoditní agregací bude i nadále KN 04. Z vývoje lze rovněž předpokládat, že po roce 2020 díky dynamičtějšimu růstu překoná import KN 12 agregaci KN 19. Nepříliš dynamický růst je naopak očekáván u KN 15, jejíž hodnota by měla vzrůst přibližně na úroveň 59 mil. USD. V případě Celková hodnota agrárního importu by v roce 2020 mohla dosáhnout jedná miliardy dolarů, což by byl nárůst o takřka 65 % od roku 2015.

Tab. 16 Import vybraných komoditních agregací ze Slovenska do ČR

Komoditní agregace (mil. USD)							
Rok	KN 04	KN 12	KN 15	KN 17	KN 19	KN 22	Ostatní
2001	22,15	5,52	13,8	11,78	20,52	18,48	86,17
2002	35,93	7,92	17,29	14,54	26,17	20,76	98,22
2003	53,51	7,62	22,53	12,84	30,24	32,45	122,96
2004	64,9	14,44	28,5	38	40,27	31,58	130,95
2005	66,62	13,76	17,94	44,36	45,62	37,03	155,25
2006	79,68	25,67	18,1	60,45	48,99	39,91	206,53
2007	105,31	18,23	15,99	75,2	53,21	57,56	250,71
2008	113,97	35,46	35,14	38,18	69,83	72,25	283,19
2009	75,45	12,97	77,36	60,62	59,31	77,54	227,45
2010	71,37	18,65	58,72	51,12	58,04	71,22	239,61
2011	97,71	44,93	40,13	77,74	73,26	88,42	277,3
2012	98,81	103,21	38,71	116,3	66,07	74,52	270,09
2013	104,25	89,47	44,73	70,65	72,88	76,35	297,8
2014	102,31	58,44	44,35	69,08	68,48	75,36	310,09
2015	86,57	40,26	24,72	49,82	59,32	65,8	283,28
2016	115,29	72,67	50,34	88,79	79,93	92,72	344,28
2017	119,88	77,62	52,48	93,30	83,32	97,31	360,32
2018	124,47	82,56	54,62	97,81	86,71	101,91	376,36
2019	129,07	87,51	56,77	102,32	90,10	106,50	392,40
2020	133,66	92,45	58,91	106,83	93,48	111,10	408,44

Zdroj: (ČSÚ 2017); vlastní zpracování

4.3.1.3 Obchodní bilance

Z níže uvedené tabulky (Tab. 17) je patrné, že v agrárním zahraničním obchodě mezi Českou republikou a Slovenskem dlouhodobě převažuje export nad importem. Během sledovaného období se stupeň krytí agrárního exportu importem zvýšil z původní hodnoty 184,54 % na 314,65 % v roce 2015, z toho vyplývá, že agrární export rostl dynamičtěji než import. Obchodní bilance v průměru dosahovala hodnoty 775 mil. USD a meziročně rostla v průměru o 82,72 mil. USD.

Tab. 17 Obchodní bilance AZO mezi ČR a SK

Rok	Agrární export (mil. USD)	Agrární import (mil. USD)	Obchodní bilance (mil. USD)	Meziroční změna obchodní bilance (mil. USD)	Stupeň krytí importu exportem (%)
2001	329,22	178,40	150,82		184,54 %
2002	355,52	220,83	134,69	-16,12	160,99 %
2003	408,32	282,16	126,15	-8,54	144,71 %
2004	586,69	348,63	238,07	111,91	168,29 %
2005	866,97	380,57	486,40	248,34	227,81 %
2006	920,91	479,33	441,59	-44,82	192,13 %
2007	1308,28	576,22	732,06	290,48	227,05 %
2008	1688,53	648,01	1040,53	308,47	260,57 %
2009	1403,11	590,69	812,42	-228,11	237,54 %
2010	1532,60	568,73	963,87	151,45	269,48 %
2011	1923,40	699,49	1223,91	260,04	274,97 %
2012	2057,90	767,73	1290,18	66,27	268,05 %
2013	2091,25	756,14	1335,11	44,93	276,57 %
2014	2068,53	728,11	1340,42	5,31	284,10 %
2015	1918,63	609,77	1308,86	-31,56	314,65 %
Průměrná hodnota	1297,32	522,32	775,00	82,72	248,38 %

Zdroj: (ČSÚ 2017)

4.3.2 Polsko

4.3.2.1 Export

Polsko je v rámci V4 druhým nejsilnějším exportním partnerem České republiky. Na vývozu komoditních agregací KN 01-24 do zemí V4 se Polsko podílelo v průměru z 26,21 %, přičemž rozdíl mezi začátkem a koncem sledovaného období byl minimální - došlo k mírnému poklesu o 0,09 procentního bodu. Rozdíl mezi nejsilnějším a nejslabším rokem (2001 a 2005) činil 7,28 procentního bodu. Obdobný vývoj je i ve srovnání s celkovým agrárním exportem, kde pokles mezi lety 2001 a 2015 byl pouze 0,02 procentního bodu a při srovnání nejsilnějšího a nejslabšího roku (rovněž 2001 a 2005) rozdíl činil 2,56 procentního bodu.

Při pohledu na vývoj objemu agrárního exportu České republiky do Polska je patrný jeden výrazný pokles v jinak růstovém trendu. Jednalo se o rok 2009 kdy došlo

k poklesu o 28,15 %. V průměru meziroční nárůst dosahoval hodnoty 14,03 %. Z vývoje meziroční změny agrárního exportu do Polska stejně, jako tomu bylo u Slovenska, vyplývá, že v posledních čtyřech letech sledovaného období došlo ke snížení růstu a ustálení jeho hodnoty (v případě Polska se jedná přibližně o 921,25 mil. USD). V roce 2015 došlo k mírnému poklesu o 2,45 %.

Tab. 18 Agrární export z ČR do Polska

Rok	Agrární export ČR do Polska (mil. USD)	Meziroční změna agrárního exportu-PL (mil. USD)	Meziroční změna agrárního exportu-PL (%)	Celkový agrární export (mil. USD)	Podíl PL na celkovém agrárním exportu (%)	Agrární export do zemí V4 (mil. USD)	Podíl PL na agrárním exportu v rámci V4 (%)
2001	151,93			1301	11,68 %	511	29,73 %
2002	153,64	1,71	1,12 %	1384	11,10 %	557	27,58 %
2003	194,36	40,73	26,51 %	1727	11,25 %	672	28,92 %
2004	226,53	32,16	16,55 %	2403	9,43 %	963	23,52 %
2005	298,20	71,67	31,64 %	3271	9,12 %	1328	22,45 %
2006	377,29	79,09	26,52 %	3486	10,82 %	1457	25,90 %
2007	513,17	135,88	36,01 %	4815	10,66 %	2043	25,12 %
2008	708,04	194,87	37,97 %	6284	11,27 %	2700	26,22 %
2009	508,72	-199,31	-28,15 %	5378	9,46 %	2148	23,68 %
2010	545,79	37,07	7,29 %	5535	9,86 %	2309	23,64 %
2011	743,25	197,46	36,18 %	6797	10,93 %	2954	25,16 %
2012	851,38	108,13	14,55 %	7584	11,23 %	3258	26,13 %
2013	900,31	48,93	5,75 %	8206	10,97 %	3340	26,96 %
2014	978,66	78,35	8,70 %	8686	11,27 %	3441	28,44 %
2015	954,64	-24,02	-2,45 %	8184	11,66 %	3221	29,64 %
Průměrná hodnota	540,39	57,34	14,03 %	5002,73	10,71 %	2060,13	26,21 %

Zdroj: (ČSÚ 2017)

Hlavními komoditními agregacemi exportovanými do Polska jsou KN 10 – Obiloviny; KN 11 - Mlýnské výrobky, slad, škroby, inulin, pšeničný lepek; KN 15 - Živočišné nebo rostlinné tuky a oleje a výrobky vzniklé jejich štěpením, vosky; KN 21 - Různé jedlé přípravky; KN 22 - Nápoje, lihoviny a ocet a KN 23 - Zbytky a odpady z potravinářského průmyslu, připravené krmivo. V průměru tyto agregace představovaly 56,55 % agrárního exportu do Polska.

V úvodu sledovaného období až do roku 2005 byla nejvíce exportovanou agregací KN 21 (různé jedlé přípravky). V roce 2001 hodnota dosahovala 34,61 mil. USD a do roku

2003 vzrostla na své maximum na úrovni 73,05 mil. USD (nárůst o více než 211 %). Mezi lety 2006 a 2009 došlo střídavě k silným růstům (až 56,61 %) a poklesům (až 45,25 %), od roku 2010 se hodnota ustálila v průměru na 49,39 mil. USD.

V roce 2006 se do Polska vyváželo nejvíce KN 11 (mlýnské výrobky) s hodnotou 40,88 mil. USD. Svě nejvyšší hodnoty dosáhl v roce 2008 na úrovni 86,76 mil. USD. Obdobně jako v případě výše uvedené KN 21 se jeho hodnota v druhé polovině sledovaného období (2010-2014) ustálila v průměru na 57,27 mil. USD. V posledním roce došlo k 28,34% poklesu na hodnotu 38,87 mil. USD, čímž se z ní stala nejméně vyvážená ze sledovaných komoditních agregací.

KN 10 (obiloviny) dosáhla v roce 2006 nepatrně nižší hodnoty, než KN 11, v následujících pěti letech se však již jednalo o nejvíce vyváženou agregaci do Polska. První polovina sledovaného období byla pro tuto agregaci silně růstová. Z původních 2,83 mil. USD dosáhla v roce 2008 hodnoty 119,14 mil. USD, což představuje průměrný meziroční růst 70,67 %. V roce 2009 došlo k více než 44% poklesu na hodnotu 66,61 mil. USD, který byl v následujících dvou letech vyvážen silným růstem až na 128,34 mil. USD (o rok později bylo dosaženo maximum na úrovni 128,81 mil. USD). V posledních třech letech sledovaného období hodnota opětovně klesla a v průměru se pohybovala na úrovni 58,53 mil. USD což je méně než polovina hodnoty z let 2011 a 2012.

Od roku 2012 do konce sledovaného období je nejvíce exportovanou komoditní agregací KN 15 (tuky, oleje, vosky). Vývoj této agregace byl rovněž velmi dynamický. Za celé sledované období dosahoval meziroční nárůst v průměru 30,27 % (z původních 4,93 mil. USD na 200,02 mil. USD v roce 2015). V prvních třech letech došlo k poklesu až na úroveň 0,83 mil. USD, což byla vůbec nejnižší hodnota, které bylo šesti sledovanými agregacemi dosaženo. Původní klesající trend se v roce 2004 obrátil následujících dvou letech byla zvýšena hodnota vývozu KN 15 o 116,49 % a následně o 456,53 %. Silný růstový trend pokračoval s dílčími poklesy v letech 2006 (-47,37 %) a 2009 (-28,39 %) až do roku 2012. V období 2004–2012 dosahoval hodnota průměrného meziročního nárůstu 57,92 %. Rostoucí trend v letech 2013 a 2014 postupně zpomaloval (došlo k růstu o 33,82 % respektive 1,24 %) a v posledním roce došlo k 13,06% poklesu.

Ačkoliv poslední dvě agregace, KN 22 (nápoje) a KN 23 (potravinářské zbytky, krmivo), nebyly v rámci sledovaného období nejvíce vyváženými, v roce 2015 byly

úspěšnější než výše zmíněné agregace. KN 23 klesla pouze mírně (1,61 %) a KN 22 vzrostla o více než 32 %.

Po roce 2015 bude i nadále nejvíce exportovanou a rovněž nejdynamičtěji se rozvíjející komoditní agregací KN 15. Jako druhá nejvyváženější komoditní agregace bude pravděpodobně KN 10, jejíž hodnota by se postupně měla dostat na maxima z let 2011 a 2012. Dynamický růst lze rovněž očekávat v případě KN 22, která by v roce 2020 mohla dosáhnout hodnoty 100 mil. USD. Naopak stabilizaci na hodnotě přibližně 50 mil. USD lze při mírném poklesu očekávat u KN 21. Celková hodnota exportu se pravděpodobně zvýší o necelých 39 % od roku 2015 na úroveň 1323 mil. USD.

Tab. 19 Vývoj exportu vybraných komoditních agregací z ČR do Polska

Komoditní agregace (mil. USD)							
Rok	KN 15	KN 10	KN 21	KN 11	KN 23	KN 22	Ostatní
2001	4,93	2,83	34,61	26,51	10,37	6,26	66,42
2002	2,63	2,18	48,07	23,48	10,69	5,51	61,09
2003	0,83	12,18	73,05	28,44	15,48	3,64	60,74
2004	1,8	13,5	58,65	37,33	16,77	12,7	85,78
2005	10,01	24,99	56,62	37,79	18,89	18,04	131,86
2006	5,27	39,61	31	40,88	26	15,97	218,56
2007	8,16	73,15	48,55	48,95	38,31	54,36	241,69
2008	20,36	119,14	71,39	86,76	55,18	53,43	301,78
2009	14,58	66,61	54,49	60,76	38,35	39,93	234
2010	30,16	77,67	51,32	51,69	53,12	42,48	239,34
2011	79,41	128,34	49,83	59,61	67,67	45,77	312,62
2012	169,82	128,81	46,21	61,4	59,47	58,32	327,35
2013	227,24	60,71	50,14	59,42	73,99	62,29	366,51
2014	230,06	62,76	54,25	54,25	62,32	62,2	452,82
2015	200,02	52,11	44,58	38,87	61,32	82,31	475,45
2016	204,13	108,84	50,63	65,49	78,54	79,55	475,11
2017	221,26	115,24	50,51	67,71	83,29	84,80	504,70
2018	238,40	121,64	50,40	69,93	88,04	90,05	534,29
2019	255,54	128,04	50,29	72,15	92,79	95,30	563,88
2020	272,68	134,44	50,18	74,37	97,55	100,55	593,47

Zdroj: (ČSÚ 2017); vlastní zpracování

4.3.2.2 Import

Polsko je velmi silným importním partnerem České republiky, a to jak v rámci Visegrádské skupiny, tak i ve světě. Během sledovaného období došlo k růstu dovozu

z Polska z původních 139,94 mil. USD na 1766,54 mil. USD s průměrným meziročním nárůstem o 19,86 %. Ačkoliv růst již není tak dynamický, jako tomu bylo do roku 2008, nedošlo v žádném z uvedených let k meziročnímu poklesu.

V rámci V4 se podílí na agrárním importu v průměru z 50,03 % a jeho pozice během sledovaného období vzrostla přibližně o 29 procentních bodů - v roce 2001 pocházelo přes 36 % agrárních komodit dovezených ze zemí V4 do ČR z Polska, v roce 2015 to už bylo více než 65 %.

Na celosvětové úrovni Polsko se na českém agrárním dovozu podílelo v průměru z 13,18 % s dlouhodobě rostoucím trendem. Během sledovaného období došlo ke zvýšení podílu Polska o více než 12 procentních bodů. Zatímco v roce 2001 byl jeho podíl pouze 7,69 %, v 2015 již dosahoval hodnoty 19,78 %.

Tab. 20 Agrární import z Polska do ČR

Rok	Agrární import do ČR z PL (mil. USD)	Meziroční změna agrárního importu z PL (mil. USD)	Meziroční změna agrárního importu z PL (%)	Celkový agrární import do ČR (mil. USD)	Podíl PL na celkovém agrárním importu (%)	Agrární import do ČR ze zemí V4 (mil. USD)	Podíl PL na agrárním importu do ČR v rámci V4 (%)
2001	139,94			1820,3	7,69 %	385,67	36,29 %
2002	163,24	23,30	16,65 %	2115,7	7,72 %	473,58	34,47 %
2003	214,25	51,01	31,25 %	2639,6	8,12 %	603,62	35,49 %
2004	341,31	127,06	59,30 %	3669,9	9,30 %	829,43	41,15 %
2005	505,08	163,77	47,98 %	4318,8	11,69 %	1043,1	48,42 %
2006	709,14	204,06	40,40 %	4999,7	14,18 %	1384,4	51,22 %
2007	863,55	154,41	21,77 %	6416,2	13,46 %	1700,3	50,79 %
2008	1010,17	146,63	16,98 %	7713,9	13,10 %	1969,7	51,29 %
2009	1042,82	32,65	3,23 %	7062,8	14,76 %	1922,4	54,25 %
2010	1078,02	35,20	3,38 %	7347,8	14,67 %	1934,6	55,72 %
2011	1325,45	247,42	22,95 %	8856,1	14,97 %	2388,7	55,49 %
2012	1360,05	34,61	2,61 %	8831,2	15,40 %	2507	54,25 %
2013	1526,92	166,87	12,27 %	9427,2	16,20 %	2666,3	57,27 %
2014	1602,93	76,00	4,98 %	9614,2	16,67 %	2705,6	59,24 %
2015	1766,54	163,61	10,21 %	8932,2	19,78 %	2712,4	65,13 %
Průměrná hodnota	909,96	116,19	19,86 %	6251,05	13,18 %	1681,78	50,03 %

Zdroj: (ČSÚ 2017)

Na českém agrárním importu z Polska se v průměru z 57,94 % podílely tyto komoditní agregace: KN 02 – Maso a jedlé droby; KN 04 - Mléko a mléčné výrobky, ptačí vejce, med, jedlé produkty živočišného původu, j.n.; KN 15 - Živočišné nebo rostlinné tuky a oleje a výrobky vzniklé jejich štěpením, vosky; KN 19 - Přípravky z obilovin,

mouky, škrobu nebo mléka, jemné pečivo; KN 21 - Různé jedlé přípravky; KN 24 - Tabák a vyrobené tabákové náhražky.

Během prvních tří let sledovaného období byla nevíce dováženou agregací KN 21 – Různé jedlé přípravky. V průměru v rámci sledovaného období meziročně hodnota importu KN 21 rostla o 12,39 % a celkově vzrostla z původních 22,57 mil. USD na 115,78 mil. USD. V roce 2012 skončil růstový trend, který trval od roku 2001, s výjimkou poklesu v roce 2009 o 13,22 %. Mezi lety 2012 a 2015 došlo ke stabilizaci na průměrné hodnotě 120,79 mil. USD mírným meziročním poklesem, v průměru o 2,99 %.

V období od roku 2004 do roku 2011 (vyjma roku 2009) byla nejimportovanější komoditní agregací KN 04 (mléko, vejce), která v roce 2004 zaznamenala výrazný růst o 128,94 % oproti předchozímu roku na úroveň 61,94 mil. USD. Od roku 2004 do roku 2011 se jeho hodnota více než ztrojnásobila na 216,39 mil. USD, což je celkové maximum v rámci sledovaného období. Následující čtyřech letech pak došlo k poklesu z této hodnoty na 166,61 mil. USD v roce 2015. Při pohledu na celé sledované období došlo meziročně k růstu v průměru o 16,43 % a hodnota importu KN 04 vzrostla z 19,81 mil. USD v roce 2001 na hodnotu 166,61 mil. USD.

Ve výše zmíněném roce 2009 a následně pak od roku 2012 do konce sledovaného období se stala nevíce dováženou komoditní agregací KN 02 – Maso a jedlé droby, která zaznamenala nejdynamičtější vývoj v porovnání s ostatními vybranými agregacemi. Od roku 2001, kdy hodnota importu představovala pouze 0,37 mil. USD, vzrostla hodnota importu KN 02 na 257,56 mil. USD v roce 2015. Průměrný meziroční růst dosahoval 59,54 %, k nejsilnějšímu růstu však došlo mezi lety 2001 a 2006, kdy přesahoval v průměru 210 %. V rámci sledovaného období došlo pouze ke dvěma, spíše zanedbatelným, poklesům, a to v roce 2010 o 1,25 % a v roce 2015 o 3,27 %. Jelikož před poklesem z roku 2015 došlo k relativnímu zpomalení růstového trendu (od 2012 meziroční růst dosahoval v průměru 5,58 %), lze předpokládat, že dojde ke stabilizaci přibližně na hodnotě 249,12 mil. USD, která je průměrnou hodnotou z posledních čtyř let sledovaného období.

Velmi dynamickým vývojem prošla i KN 15 (tuky, oleje, vosky), ačkoliv oproti výše zmíněné KN 02 během prvních čtyř let sledovaného období spíše stagnoval s mírným meziročním poklesem o 0,55 %. Nejsilnější růst probíhal mezi lety 2005 a 2009, kdy výše dovozu KN 15 rostla meziročně průměrně o 149,01 %. V tomto období vzrostla jeho hodnota z původních 0,78 mil. USD na 75,07 mil. USD. Za celé sledované období došlo

k nárůstu hodnoty z 0,80 mil. USD na 206,68 mil. USD v roce 2015 s průměrným meziročním nárůstem 48,74 %. K jedinému výraznému poklesu došlo roku 2010, kdy se hodnota snížila o více než 43 %. Rovněž v roce 2002 klesla hodnota importu KN 15 takřka o čtvrtinu, v absolutním vyjádření se však jednalo pouze o 200 tisíc USD.

V případě importu z Polska lze v následujících pěti letech očekávat, že jak KN 02, která i nadále bude nejvíce dováženou komoditní agregací, tak i KN 04 postupně překročí hodnotu 300 mil. USD. Relativně velký pokles je očekáván v případě KN 15, jejíž hodnota by mohla klesnout až pod úroveň 170 mil. USD v roce 2016 a v následujících letech je pravděpodobný opětovný růst přes 200 mil. USD. Rovněž v případě KN 19 je pravděpodobné, že překročí hodnotu 200 mil. USD. Jako celek vzroste agrární import z Polska do České republiky od roku 2015 do roku 2020 přibližně o 34 % a jeho celková hodnota by mohla přesahovat 2300 mil. USD.

Tab. 21 Vývoj importu vybraných komoditních agregací z Polska

Komoditní agregace (mil. USD)							
Rok	KN 02	KN 04	KN 15	KN 19	KN 21	KN 24	Ostatní
2001	0,37	19,81	0,8	21,98	22,57	2,96	71,45
2002	0,47	22,21	0,6	21,19	28,69	3,72	86,37
2003	2,02	27,06	0,62	30,15	35	6,75	112,65
2004	15,74	61,94	0,78	42,96	45,87	8,52	165,48
2005	67,37	97,76	5,43	51,23	62,85	10,02	210,42
2006	106,68	118,16	12,51	63,24	74,66	55,92	277,96
2007	121,05	137,65	21,09	78,99	87,61	71,92	345,24
2008	146,98	174,27	53,94	99,17	104,91	34,3	396,61
2009	172,51	164,6	75,07	90,1	91,04	61,67	387,83
2010	170,36	184,84	42,59	97,98	101,18	66,68	414,39
2011	208,41	216,39	70,44	127,76	130,72	88,99	482,74
2012	230,11	184,5	73,55	134,51	119,89	127,23	490,26
2013	242,54	193,56	145,15	143,38	126,26	122,33	553,7
2014	266,27	206,52	183,16	133	121,25	93,14	599,59
2015	257,56	166,61	206,68	118,2	115,78	125,02	776,69
2016	306,96	245,22	169,76	157,50	147,99	135,52	719,60
2017	328,59	259,41	183,55	166,74	155,92	145,14	764,79
2018	350,22	273,60	197,33	175,98	163,85	154,75	809,98
2019	371,86	287,78	211,11	185,22	171,78	164,36	855,17
2020	393,49	301,97	224,90	194,46	179,71	173,98	900,35

Zdroj: (ČSÚ 2017); vlastní zpracování

4.3.2.3 Obchodní bilance

Agrární export se oproti importu vyvíjel méně dynamicky a ve vztahu k Polsku Česká republika ztratila kladnou obchodní bilanci a rozdíl mezi agrárním exportem a importem se postupně prohluboval a z původních 11,99 mil. USD klesl na -811,90 mil. USD v roce 2015, v průměru se pohybovala na úrovni -369,57 mil. USD. Stupeň krytí importu exportem během sledovaného období klesl ze 108,57 % na 54,04 % a jeho průměrná hodnota dosahovala 66,25 %.

Tab. 22 Obchodní bilance AZO mezi ČR a PL

Rok	Agrární export (mil. USD)	Agrární import (mil. USD)	Obchodní bilance (mil. USD)	Meziroční změna obchodní bilance (mil. USD)	Stupeň krytí importu exportem (%)
2001	151,93	139,94	11,99		108,57 %
2002	153,64	163,24	-9,60	-21,59	94,12 %
2003	194,36	214,25	-19,89	-10,29	90,72 %
2004	226,53	341,31	-114,78	-94,90	66,37 %
2005	298,20	505,08	-206,88	-92,10	59,04 %
2006	377,29	709,14	-331,84	-124,97	53,20 %
2007	513,17	863,55	-350,38	-18,54	59,43 %
2008	708,04	1010,17	-302,14	48,24	70,09 %
2009	508,72	1042,82	-534,10	-231,96	48,78 %
2010	545,79	1078,02	-532,23	1,87	50,63 %
2011	743,25	1325,45	-582,20	-49,96	56,08 %
2012	851,38	1360,05	-508,68	73,52	62,60 %
2013	900,31	1526,92	-626,61	-117,94	58,96 %
2014	978,66	1602,93	-624,27	2,35	61,05 %
2015	954,64	1766,54	-811,90	-187,63	54,04 %
Průměrná hodnota	540,39	909,96	-369,57	-58,85	66,25 %

Zdroj: (ČSÚ 2017)

4.3.3 Maďarsko

4.3.3.1 Export

Český agrární export do Maďarska není ve srovnání s exportem do ostatních zemí Visegrádské skupiny příliš vysoký. Ačkoliv došlo v prvních čtyřech letech sledovaného období k nárůstu jeho podílu z 5,76 % na 15,51 %, v následujících letech se jeho hodnota

ustálila na průměrné hodnotě 10,86 % (celkově byl jeho podíl v průměru 10,65 % a vzrostl o přibližně 5 procentních bodů). Při porovnání s celkový agrárním exportem ČR se na něm Maďarsko podílelo v průměru z 4,36 %.

Během sledovaného období došlo k nárůstu z původních 29,42 mil. USD na 348,06 mil. USD v roce 2015. Meziročně se jeho hodnota zvyšovala v průměru o 19,3 %. Nejdynamičtější růst byl v prvních čtyřech letech, kdy průměrný růst dosahoval více než 71 % na hodnotu 149 mil. USD. Mezi lety 2011 a 2015 se vývoj relativně stabilizoval na průměrné hodnotě 345,23 mil. USD s meziročním růstem o 8,54 %.

Tab. 23 Agrární export z ČR do Maďarska

Rok	Agrární export ČR do Maďarska (mil. USD)	Meziroční změna agrárního exportu do HU (mil. USD)	Meziroční změna agrárního exportu do HU (%)	Celkový agrární export ČR (mil. USD)	Podíl HU na celkovém agrárním exportu ČR (%)	Export ČR do zemí V4 (mil. USD)	Podíl HU na agrárním exportu ČR v rámci V4 (%)
2001	29,42			1301	2,26 %	511	5,76 %
2002	47,98	18,56	63,10 %	1384	3,47 %	557	8,61 %
2003	69,62	21,64	45,11 %	1727	4,03 %	672	10,36 %
2004	149,41	79,79	114,61 %	2403	6,22 %	963	15,51 %
2005	163,04	13,63	9,12 %	3271	4,98 %	1328	12,28 %
2006	159,25	-3,79	-2,32 %	3486	4,57 %	1457	10,93 %
2007	222,03	62,78	39,42 %	4815	4,61 %	2043	10,87 %
2008	303,53	81,50	36,71 %	6284	4,83 %	2700	11,24 %
2009	236,63	-66,89	-22,04 %	5378	4,40 %	2148	11,02 %
2010	231,07	-5,57	-2,35 %	5535	4,17 %	2309	10,01 %
2011	287,14	56,07	24,27 %	6797	4,22 %	2954	9,72 %
2012	348,83	61,70	21,49 %	7584	4,60 %	3258	10,71 %
2013	348,24	-0,60	-0,17 %	8206	4,24 %	3340	10,43 %
2014	393,90	45,67	13,11 %	8686	4,53 %	3441	11,45 %
2015	348,06	-45,84	-11,64 %	8184	4,25 %	3221	10,81 %
Průměrná hodnota	222,54	22,76	19,3 %	5002,7	4,36 %	2060,1	10,65 %

Zdroj: (ČSÚ 2017)

Nejvíce exportovanými komoditními agregacemi, které se na celkovém Českém exportu do Maďarska podílejí v průměru z 53,38 % jsou tyto: KN 04 - Mléko a mléčné výrobky, ptačí vejce, med, jedlé produkty živočišného původu, j.n.; KN 15 - Živočišné nebo rostlinné tuky a oleje a výrobky vzniklé jejich štěpením, vosky; KN 16 - Přípravky z

masa, ryb nebo korýšů, měkkýšů nebo jiných vodních bezobratlých; KN 18 - Kakao a kakaové přípravky; KN 21 - Různé jedlé přípravky; KN 22 - Nápoje, lihoviny a ocet.

V prvním a posledním roce sledovaného období byla nejvíce exportovanou komoditní agregací KN 15 (tuky, oleje, vosky), jejíž hodnoty dosahovaly 4,06 mil. USD v roce 2001 a 36,86 mil. USD v roce 2015. V prvních čtyřech letech nedošlo k příliš výraznému nárůstu, meziročně v průměru 5,5 %. K dynamickému růstu došlo mezi lety 2005 a 2008 kdy průměrný meziroční nárůst dosahoval 69,07 % a celková vzrostla až na 38,97 mil. USD. Z této hodnoty během následujících čtyř let úroveň exportu KN 15 klesla na 9,33 mil. USD v roce 2012, v průměru meziročně poklesla o více než 30 %. V letech 2013 a 2014 došlo k silnému růstu o 88,8 %, respektive o 132,4 %, na hodnotu 40,94 mil. USD, z níž v roce 2015 klesla o 10 % na 36,86 mil. USD.

V období od 2002 do 2005 byla nejvyváženější agregací KN 18 (kakao), která v tomto období meziročně svou hodnotu zvýšila průměrně o 47,91 % z 3,81 mil. USD v roce 2001 na 18,25 mil. USD v roce 2005. Od tohoto roku již byl růst pozvolnější, mezi lety 2006 a 2015 činil v průměru 3,43 % a na konci sledovaného období dosáhl hodnoty 25,58 mil. USD.

Mezi lety 2006 a 2012 se z ČR do Maďarska nejvíce vyvážela komoditní agregace KN 04 (mléko, vejce). Po většinu sledovaného období dynamicky rostla, do roku 2011 meziročně v průměru o 36,62 %, z původních 2,08 mil. USD na 47,08 mil. USD v roce 2011. V posledních čtyřech letech však došlo k silnému poklesu, kdy z hodnoty z této hodnoty postupně klesla až na 19,37 mil. USD (průměrně takřka 20 % ročně).

V letech 2013 a 2014 byly nejexportovanějšími agregacemi KN 16 (přípravky z masa, ryb nebo korýšů), respektive KN 22 (nápoje). KN 16 dosáhla v roce 2013 hodnoty 36,35 mil. USD, v rámci celého sledovaného období se vyvíjela velmi dynamicky a meziročně rostla průměrně o 40,23 %. Z původních 0,29 mil. USD vzrostla do roku 2015 na hodnotu 32,65 mil. USD. V roce 2014 se stala nejvíce exportovanou komoditní agregací KN 22 s hodnotou 42,11 mil. USD. Ta v prvních čtyřech letech vzrostla z 1,65 mil. USD na 13,39 mil. USD, v průměru o 101,18 % ročně. Od roku 2005 až do roku 2012 se její hodnota pohybovala přibližně na úrovni 20,2 mil. USD s průměrným meziročním nárůstem 3,87 %. V letech 2013 a 2014 došlo k meziročně k nárůstu nejprve o 43,20 % a pak o 62,08 % až na hodnotu 42,11 mil. USD. Následující rok došlo k 15,26% poklesu na 35,68 mil. USD.

V případě vývoje po roce 2015 lze předpokládat, že nejvíce vyváženými komoditními agregacemi budou KN 04 a KN 16, které mohou přesáhnout hodnotu 50 mil. USD. Pomalejší růst lze očekávat v případě KN 18 a KN 21. Nad úroveň 40 mil. USD by mohly vzrůst rovněž komoditní agregace KN 15 a KN 22. Celkově agrární export pravděpodobně dosáhne hodnoty 500 mil. USD, čímž by jeho hodnota vzrostla přibližně o 50 %.

Tab. 24 Vývoj exportu vybraných komoditních agregací do Maďarska

Komoditní agregace (mil. USD)							
Rok	KN 04	KN 21	KN 22	KN 15	KN 18	KN 16	Ostatní
2001	2,08	2,63	1,65	4,06	3,81	0,29	14,91
2002	3,47	5,16	4,22	4,45	6,78	0,47	23,43
2003	8,37	6,5	3,6	4,8	11,89	0,61	33,84
2004	13,81	11,33	13,39	4,77	17,83	1,56	86,73
2005	15,26	17,16	14,52	5,87	18,25	6,7	85,28
2006	21,47	20,17	19,95	16,33	16,48	4,06	60,78
2007	32,64	31,07	24,81	29,47	20,16	7,07	76,8
2008	46,39	38,97	24,44	38,97	25,96	16,18	112,63
2009	37,08	26,33	21,37	26,6	19,07	26,31	79,88
2010	37,3	23,26	18,46	14,47	20,18	29,46	87,94
2011	47,08	24,97	19,99	16,45	21,42	31,95	125,28
2012	33,4	25,66	18,14	9,33	19,05	32,31	210,93
2013	33,85	26,72	25,98	17,62	19,12	36,35	188,59
2014	32,23	24,78	42,11	40,95	21,36	35,87	196,6
2015	19,37	20,53	35,68	36,86	25,58	32,65	177,41
2016	43,61	32,53	36,55	33,95	26,27	42,78	207,62
2017	45,87	34,05	38,71	35,94	27,33	45,95	220,57
2018	48,12	35,57	40,88	37,93	28,39	49,11	233,51
2019	50,37	37,10	43,05	39,91	29,45	52,28	246,46
2020	52,63	38,62	45,21	41,90	30,51	55,45	259,40

Zdroj: (ČSÚ 2017); vlastní zpracování

4.3.3.2 Import

Český agrární import z Maďarska je nejnižší v rámci V4 a v průběhu sledovaného období jeho podíl klesl o více než 5 procentních bodů z 17,46 % na 12,39 %. V průměru se pak dosahoval hodnoty přibližně 15,5 %.

Podíl Maďarska na celkovém agrárním importu mírně vzrostl z původních 3,70 % na 3,76 % v roce 2015. Během sledovaného období se jeho objem zvýšil z 67,33 mil. USD

na 336,05 mil. USD a meziročně rostl v průměru o 12,17 %. K hlavnímu růstu došlo mezi lety 2001 a 2008, kdy dosáhl hodnoty 311,51 mil. USD s meziročním nárůstem dosahujícím v průměru 24,46 %. V druhé polovině sledovaného období se jeho hodnota postupně ustálila přibližně na úrovni 340 mil. USD s 1,09% průměrným meziročním růstem.

Tab. 25 Agrární import z Maďarska do ČR

Rok	Agrární import z Maďarska do ČR (mil. USD)	Meziroční změna agrárního importu z HU (mil. USD)	Meziroční změna agrárního importu z HU (%)	Celkový agrární import ČR (mil. USD)	Podíl HU na celkovém agrárním importu ČR (%)	Agrární import do ČR ze zemí V4 (mil. USD)	Podíl HU na agrárním importu ČR v rámci V4 (%)
2001	67,33			1820,31	3,70 %	386	17,46 %
2002	89,51	22,19	32,95 %	2115,73	4,23 %	474	18,90 %
2003	107,20	17,69	19,76 %	2639,63	4,06 %	604	17,76 %
2004	139,49	32,29	30,12 %	3669,90	3,80 %	829	16,82 %
2005	157,50	18,01	12,91 %	4318,80	3,65 %	1043	15,10 %
2006	195,90	38,40	24,38 %	4999,72	3,92 %	1384	14,15 %
2007	260,57	64,67	33,01 %	6416,20	4,06 %	1700	15,32 %
2008	311,51	50,94	19,55 %	7713,91	4,04 %	1970	15,82 %
2009	288,89	-22,62	-7,26 %	7062,81	4,09 %	1922	15,03 %
2010	287,80	-1,09	-0,38 %	7347,76	3,92 %	1935	14,88 %
2011	363,72	75,91	26,38 %	8856,11	4,11 %	2389	15,23 %
2012	379,23	15,52	4,27 %	8831,21	4,29 %	2507	15,13 %
2013	383,21	3,98	1,05 %	9427,21	4,06 %	2666	14,37 %
2014	374,56	-8,65	-2,26 %	9614,22	3,90 %	2706	13,84 %
2015	336,05	-38,50	-10,28 %	8932,24	3,76 %	2712	12,39 %
Průměrná hodnota	249,5	19,19	12,17 %	6251,05	3,97 %	1681,78	15,48 %

Zdroj: (ČSÚ 2017)

Během sledovaného období Česká republika nejvíce dovážela z Maďarska níže uvedené komoditní agregace, které se v průměru na celkovém objemu importu z HU podílely z 53,30 %. Jednalo se o těchto šest agregací: KN 02 - Maso a jedlé droby; KN 15 - Živočišné nebo rostlinné tuky a oleje a výrobky vzniklé jejich štěpením, vosky; KN 17 - Cukr a cukrovinky; KN 21 - Různé jedlé přípravky; KN 22 - Nápoje, lihoviny a ocet; KN 23 - Zbytky a odpady z potravinářského průmyslu, připravené krmivo.

V roce 2001 a následně pak v letech 2005-2009 byla nejvíce dováženou agregací KN 21 - Různé jedlé přípravky. Během celého sledovaného období vzrostla z 8,67 mil. USD na 22,26 mil. USD a meziročně rostla v průměru o necelých 7 %. K nejsilnějšímu růstu došlo do roku 2008, kdy KN 21 dosáhla svého maxima na hodnotě 52,44 mil. USD s průměrným meziročním nárůstem o 29,31 %. V druhé polovině sledovaného období byl trend sestupný, v průměru hodnota klesla o 11,52 % ročně. Výjimkou v tomto období byl rok 2011, kdy došlo k 18,19% růstu.

Mezi lety 2002 a 2004 a následně v období 2011-2013 se do ČR z Maďarska nevíce importovala komoditní agregace KN 02 - Maso a jedlé droby. V rámci celého sledovaného období se hodnota importu této agregace zvýšila z 2,88 mil. USD na 25,68 mil. USD s průměrným meziročním nárůstem na úrovni 13,01 %. Mezi lety 2001 a 2015 došlo ke dvěma růstovým obdobím, od roku 2001 do 2003 kdy se meziroční růst blížil v průměru k 174 % a následně pak od roku 2008 do 2012, kdy se hodnota zvýšila z 17,19 mil. USD na svou maximální hodnotu 44,45 mil. USD (meziročně rostla v průměru o 32,07 %). V posledních třech letech došlo k poklesu z této hodnoty na 25,68 mil. USD (průměrně hodnota poklesla o 16,71 % ročně).

V letech 2010, 2014 a 2015 byla nejimportovanější komoditní agregací KN 22 - Nápoje, lihoviny a ocet, která během sledovaného období vzrostla z 7,19 mil. USD na 39,83 mil. USD v roce 2015 s meziročním tempem růstu v průměru 14,87 %. V období do roku 2008 rostla v nepřetržitě o více než 26 % ročně na úroveň 37,62 mil. USD. V druhé polovině sledovaného období se hodnota stabilizovala v průměru na 38,12 mil. USD s mírným meziročním nárůstem průměrně o 0,82 % ročně.

KN 17 zaznamenala v rámci sledovaného období poměrně dynamický růst, kdy z původních 1,01 mil. USD vzrostla na 38,85 mil. USD (meziročně v průměru o 29,82 %). K nejvyššímu nárůstu došlo mezi lety 2003 a 2009, v tomto období docházelo k průměrnému růstu o více než 62 % ročně a následně pak v roce 2014, kdy došlo k růstu o 63,22 % na hodnotu 39,68 mil. USD.

Podobně dynamickým vývojem prošla rovněž KN 15, která meziročně rostla v průměru o 30,95 % z původních 0,72 mil. USD na 31,26 mil. USD. Její nejdynamičtější vývoj proběhl v letech 2001 až 2004 kdy meziročně v průměru vzrostla o takřka 124 % a následně pak v roce 2011 ve kterém hodnota vzrostla o 180,75 % na úroveň 30,65 mil. USD.

Odhad vývoje maďarského agrárního importu směřujícího do České republiky v následujících pěti letech je, že KN 22 zůstane i nadále nejvíce dováženou komoditní agregací a její hodnota by mohla dosáhnout až přes 60 mil. USD. Druhou v pořadí by měla být z počátku KN 02, která však kvůli méně dynamickému vývoji může být nahrazena agregací KN 17 v pozdějších letech. Celková úroveň dovozu agrárních komodit z Maďarska do České republiky by měla pravděpodobně vzrůst oproti roku 2015 o více než 60 % nad úroveň 530 mil. USD.

Tab. 26 Vývoj importu vybraných komoditních agregací z Maďarska do ČR

Komoditní agregace (mil. USD)							
Rok	KN 21	KN 22	KN 02	KN 23	KN 17	KN 15	Ostatní
2001	8,67	7,19	2,88	8,75	1,01	0,72	38,12
2002	10,03	7,75	12,23	10,99	0,98	1,63	45,91
2003	11,53	9,11	21,58	10,85	1,66	3,69	48,79
2004	16,84	11,54	20,46	19,64	1,96	8,05	60,99
2005	23,57	16,39	15,73	15,38	6,7	6,51	73,22
2006	35,31	22,74	12	15,5	7,61	11,01	91,73
2007	44,97	26,97	11,06	19,11	18,89	17,13	122,43
2008	52,44	37,62	17,19	30,49	18,83	12,87	142,07
2009	32,73	32,78	23,91	29,81	29,78	8,06	131,83
2010	29,5	37,59	33,56	23,32	19,62	10,92	133,3
2011	34,87	37,61	43,25	27,91	21,49	30,65	167,93
2012	34,23	30,79	44,45	32,13	24	33,72	179,91
2013	32,33	39,87	41,04	33,36	24,31	38,07	174,24
2014	26,09	48,86	30,25	38,71	39,68	32,25	158,72
2015	22,26	39,83	25,68	30,37	38,85	31,26	147,8
2016	38,41	50,11	40,81	38,63	39,25	37,44	198,02
2017	39,75	52,99	42,95	40,58	42,02	40,07	208,46
2018	41,09	55,86	45,10	42,52	44,80	42,69	218,90
2019	42,43	58,74	47,24	44,46	47,58	45,32	229,35
2020	43,77	61,61	49,38	46,41	50,36	47,95	239,79

Zdroj: (ČSÚ 2017); vlastní zpracování

4.3.3.3 Obchodní bilance

Během sledovaného období mírně převažoval import nad exportem, stupeň krytí importu exportem se pohyboval v průměru na úrovni 84,63 %. Do roku 2004 silně převažoval import nad exportem. Následně pak mezi lety 2004 a 2015 se jejich poměr

ustálil a stupeň krytí importu exportem dosahoval přibližně na 92 %. Hodnota obchodní bilance meziročně mírně rostla (o 3,57 mil. USD), její průměrná hodnota dosahovala přibližně -27 mil. USD.

Tab. 27 Obchodní bilance AZO mezi ČR a HU

Rok	Agrární export (mil. USD)	Agrární import (mil. USD)	Obchodní bilance (mil. USD)	Meziroční změna obchodní bilance (mil. USD)	Stupeň krytí importu exportem (%)
2001	29,42	67,33	-37,91		43,69 %
2002	47,98	89,51	-41,54	-3,63	53,59 %
2003	69,62	107,20	-37,58	3,95	64,94 %
2004	149,41	139,49	9,92	47,50	107,11 %
2005	163,04	157,50	5,54	-4,38	103,52 %
2006	159,25	195,90	-36,66	-42,19	81,29 %
2007	222,03	260,57	-38,55	-1,89	85,21 %
2008	303,53	311,51	-7,98	30,56	97,44 %
2009	236,63	288,89	-52,26	-44,27	81,91 %
2010	231,07	287,80	-56,74	-4,48	80,29 %
2011	287,14	363,72	-76,58	-19,84	78,95 %
2012	348,83	379,23	-30,40	46,18	91,98 %
2013	348,24	383,21	-34,97	-4,58	90,87 %
2014	393,90	374,56	19,35	54,32	105,17 %
2015	348,06	336,05	12,01	-7,34	103,57 %
Průměrná hodnota	222,54	249,50	-26,96	3,57	84,63 %

Zdroj: (ČSÚ 2017)

5 Konkurenceschopnost České republiky v rámci Visegrádské skupiny

V této kapitole je popsán vývoj konkurenceschopnosti České republiky v rámci V4 na základě Lafayova indexu (LFI) komparativních výhod během sledovaného období. Hodnoty získané na základě lineární trendové analýzy za období 2016 – 2020 jsou zpracované v následující kapitole u jednotlivých komoditních agregací.

V rámci agrárního zahraničního obchodu se Slovenskem má Česká republika dlouhodobě komparativní výhodu u většiny komoditních agregací. Nejvyšší komparativní

výhody byly vypočteny pro KN 03, KN 16, KN 23 a KN 24, které se vykazují dlouhodobě stabilní vysoké hodnoty. K výraznému nárůstu došlo v případě KN 04, KN 06 a KN 07 u kterých došlo v rámci sledovaného období k nárůstu LFI ze záporných hodnot do kladných tzn. postupem času byla vytvořena komparativní výhoda. Jedná se rovněž o KN 10, která však v roce 2001 měla vysokou hodnotu LFI, ale v období 2002 – 2009 se pohybovala v záporných hodnotách. Podobně tomu je i v případě KN 14 která ztratila komparativní výhodu v roce 2009 a do kladných hodnot se dostala až v roce 2014, kdy se její hodnota pohybovala mírně nad nulou a v následujícím roce již vykazovala silnou komparativní výhodu. U komoditních agregací KN 11 a KN 12 došlo postupně k poklesu hodnoty LFI a ztrátě komparativní výhody. Dlouhodobou komparativní nevýhodu má Česká republika v rámci obchodu se Slovenskem pouze v agregacích KN 05 a KN 17, u které je však patrné mírné zlepšení v posledních letech sledovaného období.

Tab. 28 Hodnota LFI komoditních agregací ve vztahu ke Slovensku

Rok	KN 01	KN 02	KN 03	KN 04	KN 05	KN 06	KN 07	KN 08	KN 09	KN 10	KN 11	KN 12
2001	75,34	37,46	86,12	-4,28	-44,70	-7,79	-53,33	9,68	91,95	69,58	40,55	11,92
2002	51,43	53,03	83,38	-27,21	-6,36	7,48	-52,29	27,00	84,79	-55,47	19,86	5,19
2003	43,16	51,82	76,52	-37,00	37,36	12,58	-48,90	5,66	84,71	1,25	12,38	6,28
2004	55,14	35,24	79,87	-24,19	23,64	-26,32	22,23	70,95	73,75	-14,36	-24,63	-21,82
2005	29,45	47,74	85,21	2,80	-4,49	-7,14	36,86	67,75	73,21	-15,03	-31,32	-3,52
2006	28,39	42,73	82,28	9,80	-30,17	13,10	41,28	58,36	49,40	-66,18	-48,52	-38,65
2007	41,45	50,74	80,94	8,54	-56,98	45,44	46,56	69,67	30,03	-23,96	-57,57	-7,24
2008	51,41	63,95	88,21	15,28	-34,17	60,66	55,92	76,25	11,70	-5,36	-6,32	-24,83
2009	31,50	62,89	89,91	21,84	-43,65	56,66	60,74	73,35	37,26	-3,83	-33,07	8,04
2010	42,42	58,05	85,25	29,50	-43,02	67,70	68,84	65,44	48,90	11,61	-45,39	18,94
2011	50,40	61,84	83,27	23,70	-34,97	75,34	68,91	66,12	87,22	45,61	-32,51	-7,23
2012	40,41	72,23	89,32	19,21	-23,06	84,34	68,86	62,02	65,65	20,73	-6,99	-7,75
2013	54,49	75,10	86,18	28,53	-34,53	77,23	64,97	62,42	61,45	21,61	-25,01	-23,17
2014	63,49	69,10	85,36	30,86	-45,83	77,73	66,22	61,86	44,17	9,23	-2,75	-18,93
2015	64,47	64,52	88,08	26,99	-55,59	74,44	59,98	64,72	77,92	22,83	-17,92	-15,54
2016	53,11	68,11	86,87	28,89	-44,22	82,46	69,46	65,71	66,62	19,07	-23,03	-13,80
2017	53,43	68,40	86,95	29,73	-44,72	84,79	70,40	65,77	66,83	19,80	-23,20	-13,93
2018	53,72	68,66	87,02	30,49	-45,15	86,92	71,23	65,82	67,01	20,45	-23,36	-14,04
2019	53,98	68,88	87,08	31,18	-45,54	88,87	71,98	65,86	67,16	21,04	-23,50	-14,15
2020	54,21	69,09	87,13	31,80	-45,90	90,66	72,66	65,90	67,30	21,57	-23,63	-14,24

Rok	KN 13	KN 14	KN 15	KN 16	KN 17	KN 18	KN 19	KN 20	KN 21	KN 22	KN 23	KN 24
2001	63,06	52,63	31,94	93,91	-25,65	8,78	10,01	55,34	12,69	26,34	69,19	56,74
2002	43,82	34,54	-3,76	94,50	-19,56	10,68	1,58	51,27	33,12	33,45	60,76	63,73
2003	60,68	-19,19	-6,66	91,65	0,26	8,43	4,81	38,08	32,96	21,71	64,62	46,51
2004	73,74	56,52	1,25	83,76	-9,12	24,83	4,40	53,48	36,11	34,85	73,96	65,35
2005	71,70	81,81	27,44	73,00	-2,95	41,91	6,20	54,19	34,85	41,39	75,60	94,71
2006	75,32	55,04	26,58	68,67	-17,09	43,61	11,67	46,91	45,38	46,76	78,99	94,36
2007	36,26	76,38	31,49	78,16	-20,91	41,19	21,24	48,88	40,47	43,91	81,03	96,26
2008	52,58	47,62	46,59	78,49	22,86	39,61	23,60	51,81	41,76	42,82	73,14	97,41
2009	52,20	-62,04	3,42	83,82	-17,33	44,46	21,99	51,56	37,71	36,22	74,17	92,52
2010	20,92	-26,50	22,79	83,97	-6,39	39,78	25,24	45,76	48,26	36,54	75,29	97,53
2011	31,52	-91,19	48,67	81,60	-13,56	31,76	26,60	48,64	56,19	32,78	74,58	98,65
2012	49,31	-88,37	61,10	83,18	3,45	39,27	30,79	57,20	57,27	36,25	71,89	98,87
2013	57,93	-74,34	31,39	85,81	26,29	32,16	30,03	54,17	57,72	39,94	64,78	93,36
2014	69,87	0,56	13,96	86,30	-2,14	38,88	36,85	53,50	55,18	41,22	64,86	86,98
2015	28,25	64,48	32,90	81,85	15,61	38,24	38,77	44,99	53,57	42,43	71,06	98,24
2016	48,55	-36,79	37,99	83,28	6,93	39,39	33,89	50,96	55,36	39,85	70,12	98,91
2017	48,32	-36,64	38,50	83,35	7,39	39,65	34,54	50,99	55,96	39,95	70,00	98,95
2018	48,12	-36,51	38,95	83,40	7,81	39,88	35,13	51,03	56,50	40,03	69,90	98,99
2019	47,94	-36,40	39,37	83,45	8,18	40,09	35,67	51,05	56,99	40,11	69,80	99,02
2020	47,77	-36,30	39,75	83,49	8,52	40,28	36,15	51,08	57,44	40,18	69,72	99,05

Zdroj: Vlastní zpracování

V rámci agrárního zahraničního obchodu České republiky s Polskem existuje dlouhodobě nejvyšší komparativní výhoda u komoditních agregací KN 01, KN 10, KN 11 a KN 13. Během sledovaného období došlo k nejsilnějšímu nárůstu komparativní výhody u KN 14, kdy ze silné nevýhody postupem času přešla do výhody, při pohledu na celkový objem obchodu se však nejedná o příliš významnou položku. Rovněž hodnota KN 08 se ze silné komparativní nevýhody dostala alespoň na neutrální hodnotu. U agregací KN 03, KN 05, KN 09, KN 12 a KN 21 došlo v rámci sledovaného období ke ztrátě komparativní výhody. Obdobný trend je patrný i u KN 23, u které hodnota LFI rovněž výrazně poklesla, avšak je stále kladná. Komoditní agregace KN 15 zaznamenala v polovině sledovaného období výrazný pokles hodnoty LFI a následnou ztrátu komparativní výhody, na jeho konci však opět nabyla kladných hodnot. Dlouhodobě vysokou komparativní nevýhodu má Česká republika v rámci AZO s Polskem v agregacích KN 02, KN 04, KN 06, KN 07, KN 16, KN 19, KN 20 a KN 24.

Tab. 29 Hodnota LFI komoditních agregací ve vztahu k Polsku

Rok	KN 01	KN 02	KN 03	KN 04	KN 05	KN 06	KN 07	KN 08	KN 09	KN 10	KN 11	KN 12
2001	74,95	-57,97	34,28	-15,85	70,73	-80,01	-58,93	-71,73	0,99	92,40	98,80	62,21
2002	57,99	-61,45	-7,36	-38,58	78,12	-79,06	-74,81	-88,17	14,54	73,35	97,51	55,96
2003	7,24	-94,48	-36,76	-52,85	38,40	-78,64	-81,78	-81,40	4,68	82,48	96,10	54,65
2004	-0,90	-72,00	-12,90	-75,72	-13,72	-85,68	-72,20	-68,07	-24,52	66,54	94,19	41,22
2005	41,05	-92,88	-36,05	-74,19	44,36	-92,45	-64,19	-18,52	-30,19	85,13	96,60	53,47
2006	63,09	-90,42	-14,32	-61,23	73,82	-84,27	-71,06	-47,35	-47,12	81,58	96,03	53,06
2007	76,85	-88,31	-8,47	-55,05	72,64	-83,17	-66,97	0,41	-47,45	83,20	92,55	53,33
2008	69,41	-84,13	-48,87	-61,56	86,16	-63,34	-67,91	-39,43	-61,18	91,76	91,47	69,37
2009	64,47	-87,59	-51,09	-68,16	59,89	-75,03	-67,67	-35,02	-72,07	84,31	83,20	84,55
2010	78,10	-86,00	-13,54	-60,12	40,31	-76,00	-65,76	-32,18	-66,35	82,89	86,87	26,35
2011	77,89	-87,27	-8,78	-56,85	51,81	-44,14	-64,47	-16,21	-71,96	89,40	84,12	40,17
2012	75,45	-87,40	-1,88	-57,30	25,93	-53,72	-67,02	-17,76	-40,88	58,41	80,84	27,88
2013	84,57	-84,41	-31,79	-51,99	15,65	-42,38	-69,66	-6,80	-0,80	32,02	76,76	17,85
2014	75,37	-84,21	-34,40	-54,50	-0,99	-31,45	-77,64	-5,53	0,89	39,19	81,90	6,00
2015	72,35	-88,03	-21,78	-48,08	-12,24	-65,62	-80,69	-0,01	-29,10	44,86	71,41	-16,16
2016	77,10	-86,01	-25,65	-55,71	15,99	-49,38	-71,97	-6,14	-27,09	59,80	78,64	18,23
2017	77,43	-85,96	-25,75	-55,59	15,22	-48,47	-72,12	-5,17	-26,91	59,23	77,94	16,82
2018	77,73	-85,91	-25,84	-55,48	14,54	-47,64	-72,25	-4,29	-26,75	58,72	77,29	15,55
2019	77,99	-85,87	-25,91	-55,39	13,94	-46,89	-72,38	-3,51	-26,61	58,27	76,69	14,40
2020	78,23	-85,84	-25,98	-55,30	13,40	-46,21	-72,50	-2,80	-26,49	57,86	76,12	13,34

Rok	KN 13	KN 14	KN 15	KN 16	KN 17	KN 18	KN 19	KN 20	KN 21	KN 22	KN 23	KN 24
2001	98,92	-100,00	72,09	-93,34	-18,10	-28,07	-56,71	-59,99	20,26	68,25	74,06	-96,07
2002	99,86	-100,00	62,74	-91,45	19,42	-29,19	-57,81	-59,39	25,99	9,58	72,46	-95,80
2003	83,57	-100,00	14,48	-93,02	-7,90	-15,67	-58,12	-69,94	36,50	11,32	60,98	-96,02
2004	96,51	-95,79	39,39	-92,96	33,18	-55,91	-71,54	-56,97	15,94	21,00	58,34	-68,11
2005	96,86	-95,35	30,13	-91,55	39,68	-31,55	-62,26	-56,26	-1,38	2,84	38,02	-3,75
2006	89,30	-98,21	-40,24	-85,32	67,73	-10,06	-61,69	-57,43	-38,35	-31,00	19,68	-36,86
2007	80,96	-100,00	-43,67	-77,02	-15,75	-24,16	-57,51	-55,76	-26,17	13,50	36,27	-73,57
2008	59,76	-52,00	-44,44	-72,04	-5,52	-19,27	-45,22	-47,41	-17,21	18,55	33,04	-72,41
2009	86,57	24,14	-65,49	-70,41	1,50	-39,41	-53,13	-52,64	-21,89	7,31	10,47	-81,96
2010	76,76	83,33	-15,62	-77,96	-19,07	-38,20	-49,26	-55,75	-29,61	0,76	31,51	-78,24
2011	69,07	-11,33	8,03	-77,78	3,69	-35,53	-47,43	-51,42	-42,35	-14,77	27,42	-75,69
2012	51,21	22,72	42,09	-69,20	-8,53	-32,60	-54,63	-50,62	-42,63	14,70	13,95	-73,50
2013	77,58	-11,44	26,01	-59,88	-42,83	-41,41	-43,79	-49,46	-41,28	12,31	9,97	-83,26
2014	58,24	87,40	15,22	-57,09	-29,28	-26,56	-35,98	-38,56	-36,53	11,77	4,28	-84,26
2015	32,80	94,95	2,82	-64,30	-19,56	-18,92	-37,40	-40,53	-42,64	20,95	6,86	-94,14
2016	56,50	41,27	12,73	-65,75	-20,39	-28,40	-43,07	-45,82	-47,14	10,32	11,32	-82,50
2017	55,47	41,88	12,94	-65,41	-21,44	-28,37	-42,72	-45,39	-49,22	10,43	10,78	-82,85
2018	54,53	42,41	13,12	-65,11	-22,39	-28,34	-42,41	-44,99	-51,14	10,53	10,30	-83,16
2019	53,68	42,87	13,28	-64,84	-23,25	-28,31	-42,14	-44,63	-52,92	10,62	9,88	-83,43
2020	52,90	43,28	13,42	-64,60	-24,03	-28,29	-41,89	-44,30	-54,58	10,70	9,50	-83,67

Zdroj: Vlastní zpracování

Ve vztahu k Maďarsku má Česká republika dlouhodobou komparativní výhodu v komoditních agregacích KN 01, KN 03 a KN 04. I přes silný pokles a následný růst lze mezi ně započítat rovněž KN 11, KN 13 a KN 15, které během se během sledovaného

období dostaly do záporných hodnot, na jeho konci však opět nabyly komparativní výhodu. V rámci sledovaného období došlo k získání komparativní výhody u agregací KN 05, KN 09, KN 16, KN 18, KN 19, KN 20 a KN 24. Na druhou stranu ke ztrátě komparativní výhody došlo u KN 12 a KN 17. Dlouhodobou komparativní nevýhodu má ČR vůči Maďarsku u komoditních agregací KN 02, KN 06-08, KN 10 a KN 21-23. Ačkoli i v rámci KN 14 má Česká republika zdánlivě vysokou komparativní nevýhodu, v dolarovém vyjádření je KN 14 zanedbatelnou položkou. V letech 2002 a 2005 nebylo z důvodu nulových hodnot na straně exportu i importu možné vypočítat index LFI a uvedená pole jsou proto prázdná.

Tab. 30 Hodnota LFI komoditních agregací ve vztahu k Maďarsku

Rok	KN 01	KN 02	KN 03	KN 04	KN 05	KN 06	KN 07	KN 08	KN 09	KN 10	KN 11	KN 12
2001	98,96	-87,54	52,44	91,96	-22,76	-40,50	-70,15	-85,18	-60,41	-96,77	100,09	20,15
2002	94,04	-62,41	64,38	47,94	-59,98	-77,46	-94,17	-89,29	-31,22	-96,96	54,14	-3,43
2003	80,93	-91,99	54,29	54,71	-53,00	-91,22	-90,91	-91,96	-29,00	-2,77	99,48	47,99
2004	98,33	-66,25	70,61	76,79	2,05	-86,30	-82,52	8,32	-91,09	20,40	53,20	40,59
2005	96,50	-59,26	64,09	86,37	-41,49	-83,18	-32,25	47,56	-95,77	3,83	16,28	24,86
2006	68,67	-72,31	70,13	85,32	-60,47	-79,34	-22,71	-51,95	-87,12	-89,25	59,18	-6,16
2007	26,23	-36,07	75,08	73,62	-50,20	-38,91	-17,67	-54,64	-78,34	-70,83	-19,27	20,61
2008	41,74	-32,66	87,38	90,47	-36,47	-56,18	-18,46	-80,03	-77,21	-94,31	-26,71	7,14
2009	73,59	-50,22	75,67	94,08	10,53	-70,14	-54,10	-87,98	-73,84	-96,94	-32,68	-17,69
2010	74,66	-74,82	70,93	85,49	-56,27	-46,45	-47,06	-66,24	-49,89	-68,17	-37,90	-48,64
2011	53,80	-84,67	75,10	83,88	40,45	-47,09	-56,62	-73,36	-54,34	-60,76	41,78	-30,62
2012	71,14	-84,62	87,46	79,56	56,98	-61,53	-58,64	-34,17	-66,48	-71,66	76,68	13,57
2013	45,32	-55,41	85,50	76,64	-4,32	-55,97	-50,67	20,83	-46,68	-43,11	76,99	-23,63
2014	51,91	-31,47	89,66	77,78	49,70	-61,89	-58,13	-4,12	5,92	-46,34	71,04	-34,91
2015	50,67	-41,89	78,29	76,16	53,01	-41,06	-64,27	-27,63	36,32	-74,18	69,76	-73,74
2016	54,81	-55,32	84,03	81,82	44,01	-53,98	-50,17	-18,91	-15,65	-67,10	63,01	-27,82
2017	54,36	-54,93	84,23	81,84	44,79	-53,71	-50,22	-18,04	-14,01	-67,79	63,55	-28,34
2018	53,97	-54,59	84,41	81,86	45,46	-53,46	-50,26	-17,23	-12,54	-68,42	64,02	-28,79
2019	53,62	-54,27	84,57	81,88	46,05	-53,24	-50,30	-16,48	-11,21	-69,00	64,44	-29,18
2020	53,30	-53,99	84,71	81,90	46,56	-53,04	-50,34	-15,78	-10,01	-69,53	64,81	-29,53

Rok	KN 13	KN 14	KN 15	KN 16	KN 17	KN 18	KN 19	KN 20	KN 21	KN 22	KN 23	KN 24
2001	61,21	-100,00	71,92	-86,85	57,76	-6,07	-26,13	-13,48	-48,95	-59,19	-74,67	-99,82
2002	78,69		47,82	-84,75	56,55	7,60	8,82	-9,41	-28,74	-26,87	-76,39	-82,07
2003	46,04	-100,00	14,05	-81,60	36,68	33,52	24,57	2,75	-25,70	-41,85	-67,35	22,10
2004	80,88	-100,00	-25,76	-73,85	81,07	26,36	29,46	2,12	-19,88	7,12	-51,99	0,44
2005	78,67		-5,23	-30,94	34,28	19,30	37,75	10,53	-15,96	-6,22	-35,15	-100,03
2006	65,81	-100,00	20,24	-55,95	-4,43	6,62	32,94	-8,51	-25,69	-5,29	-39,04	-99,79
2007	-2,82	-100,00	27,24	-36,46	-41,21	11,25	27,49	-18,80	-17,02	-3,33	-16,91	-98,70
2008	55,95	100,00	50,46	-6,03	-19,22	25,82	34,59	-45,33	-14,55	-21,11	-2,42	-95,33
2009	61,86	-65,22	54,16	18,22	-58,27	19,64	25,36	-38,05	-9,72	-20,04	-60,69	-28,79
2010	52,20	-29,41	14,53	33,59	-9,44	28,58	19,25	-39,99	-10,73	-32,94	-68,39	-74,92
2011	65,42	-33,33	-29,29	32,39	-14,19	17,68	19,51	6,71	-15,46	-29,55	-68,06	-83,55
2012	64,09	-83,95	-56,40	38,72	41,21	11,41	-3,57	7,86	-13,96	-25,56	-74,07	-62,35
2013	51,38	-34,74	-36,36	37,20	4,06	4,78	-5,79	27,46	-9,11	-20,66	-68,66	-23,23
2014	-37,35	-50,41	11,64	31,17	-24,33	3,39	6,01	19,74	-2,73	-7,71	-55,18	67,35
2015	54,05	-26,32	8,03	36,26	-27,49	33,57	10,32	26,65	-4,16	-5,69	-43,75	27,10
2016	18,53	-46,09	-4,71	36,03	-10,66	16,66	7,60	9,76	-8,10	-15,42	-53,57	-36,49
2017	16,98	-45,90	-5,27	37,37	-11,10	16,63	7,27	10,59	-7,55	-15,36	-53,91	-35,61
2018	15,57	-45,75	-5,77	38,56	-11,49	16,61	6,97	11,34	-7,04	-15,30	-54,22	-34,82
2019	14,28	-45,61	-6,21	39,63	-11,83	16,60	6,71	12,02	-6,57	-15,25	-54,50	-34,12
2020	13,10	-45,49	-6,61	40,59	-12,14	16,58	6,47	12,65	-6,13	-15,20	-54,76	-33,49

Zdroj: Vlastní zpracování

V následující tabulce (Tab. 31) je popsáno postavení České republiky v rámci V4 dle jednotlivých komoditních agregací. Je zde patrná dlouhodobá komparativní výhoda v komoditních agregacích KN 01, KN 03, KN 11, KN 13, KN 22 a KN 23. S mírnými dílčími poklesy lze mezi ně zařadit rovněž KN 14 a KN 16. Slabší komparativní výhoda je i u KN 21 a KN 18, KN 19 a KN 20, které přešly z mírné komparativní nevýhody ve výhodu. Dlouhodobě má Česká republika pouze mírnou komparativní nevýhodu v komoditních agregaci KN 04. K nárůstu hodnoty indexu LFI došlo u KN 06 a KN 08, které z poměrně vysoké komparativní nevýhody přešly do komparativní výhody, a dále pak u KN 07, která měla nejvyšší komparativní nevýhodu v roce 2001, ale v roce 2015 se její hodnota již blížila nule. Ke ztrátě komparativní výhody došlo během sledovaného období u KN 02, KN 05, KN 12 a KN 24. Rovněž KN 15 zaznamenala silný pokles a její hodnota se v roce 2015 blížila nule.

Tab. 31 Hodnota LFI komoditních agregací mezi ČR a V4

Rok	KN 01	KN 02	KN 03	KN 04	KN 05	KN 06	KN 07	KN 08	KN 09	KN 10	KN 11	KN 12
2001	76.24	23.57	68.75	-6.31	11.45	-25.78	-59.54	-35.49	28.12	47.74	80.79	38.08
2002	57.85	16.49	60.70	-26.77	33.12	-22.07	-70.46	-36.15	27.89	-47.85	74.17	28.37
2003	41.92	-10.40	41.81	-32.92	26.43	-18.65	-73.10	-41.80	22.67	25.96	74.60	30.78
2004	62.01	-13.09	46.37	-34.69	12.66	-40.78	-42.40	23.14	-9.33	23.77	58.87	9.09
2005	41.52	-19.02	36.40	-23.90	3.06	-30.02	-21.52	49.78	-18.61	36.62	57.30	20.01
2006	43.82	-33.23	44.10	-13.90	1.12	-19.44	-18.38	20.50	-18.86	-2.28	57.26	-2.04
2007	56.33	-18.41	45.83	-10.06	-5.43	-2.35	-6.34	43.83	-17.74	29.05	33.10	24.85
2008	56.24	-6.16	43.52	-7.65	15.51	8.60	0.52	42.97	-29.69	48.00	58.72	25.51
2009	46.31	-19.85	38.64	-11.99	2.84	3.23	3.37	46.15	-32.49	44.63	49.94	53.73
2010	58.99	-19.91	54.04	-8.61	-3.48	21.73	14.59	39.14	-21.46	46.65	38.18	15.26
2011	58.38	-15.85	53.04	-8.29	10.30	19.36	15.70	44.07	-11.19	63.64	44.31	2.63
2012	56.50	-10.41	57.30	-10.33	8.19	8.08	10.31	39.08	-11.47	35.92	53.02	3.21
2013	60.99	-9.31	38.61	-1.37	-6.09	29.13	7.39	42.49	11.42	21.81	41.22	-12.55
2014	65.55	-12.21	34.49	-1.97	-5.69	33.47	1.93	40.90	10.91	19.31	52.52	-13.37
2015	64.16	-21.04	42.46	-3.28	-15.27	32.76	-2.68	43.45	4.78	23.32	41.07	-24.16
2016	60.67	-14.97	42.86	-4.31	-4.86	28.58	10.94	44.95	1.55	35.15	43.52	-5.74
2017	60.87	-14.98	42.74	-3.95	-5.13	30.02	12.02	45.41	1.72	35.19	42.97	-6.38
2018	61.04	-14.99	42.64	-3.63	-5.36	31.33	13.00	45.83	1.86	35.22	42.46	-6.95
2019	61.20	-15.00	42.55	-3.34	-5.57	32.52	13.89	46.21	1.99	35.26	41.99	-7.45
2020	61.34	-15.01	42.47	-3.07	-5.76	33.61	14.71	46.55	2.10	35.28	41.56	-7.91

Rok	KN 13	KN 14	KN 15	KN 16	KN 17	KN 18	KN 19	KN 20	KN 21	KN 22	KN 23	KN 24
2001	75.67	11.54	40.93	12.60	-13.60	-5.24	-15.64	-1.05	9.45	20.69	26.69	51.03
2002	79.21	1.37	9.04	-7.46	0.96	0.09	-14.86	-7.04	21.18	23.30	19.54	58.02
2003	70.43	-34.96	-2.21	-8.72	3.28	5.91	-14.34	-14.63	27.92	14.55	26.57	38.25
2004	85.57	-69.93	-1.11	8.21	16.75	-1.59	-18.35	-2.85	15.81	29.39	23.00	50.15
2005	84.30	18.33	23.35	23.88	12.30	7.74	-15.12	-1.24	6.38	29.04	36.19	72.85
2006	78.47	0.29	12.46	16.84	12.33	14.16	-13.64	-5.31	-4.01	24.90	32.61	1.06
2007	47.91	-3.03	11.70	21.20	-21.44	11.39	-7.75	-1.88	0.19	30.67	44.49	19.73
2008	55.81	28.73	22.05	24.52	8.22	15.41	-1.08	-0.33	5.43	30.29	40.48	0.19
2009	69.11	-48.85	-10.95	27.60	-21.00	7.76	-6.25	-6.37	4.67	25.64	21.46	-24.01
2010	55.43	-8.24	12.27	25.56	-9.72	8.42	-5.14	-10.80	5.15	20.57	33.92	-1.39
2011	53.28	-55.11	21.45	26.12	-8.22	9.31	-3.67	3.75	1.10	15.12	31.76	-14.42
2012	52.31	-26.39	41.08	34.49	9.09	15.67	-8.25	8.39	1.63	24.49	22.09	-24.26
2013	65.20	-63.79	17.95	38.72	7.45	8.16	-5.07	8.00	5.96	25.84	18.07	-23.30
2014	45.82	35.14	11.05	39.54	-12.99	13.27	4.26	9.16	8.45	26.77	17.74	5.14
2015	33.42	73.03	3.73	35.49	-3.78	12.75	5.95	8.35	5.49	29.92	24.22	-30.59
2016	47.33	-5.65	15.25	34.73	-2.33	12.71	-0.20	5.44	3.30	25.54	24.01	-23.50
2017	46.56	-5.31	15.23	35.08	-2.41	12.89	0.11	5.80	3.09	25.55	23.80	-25.51
2018	45.87	-5.02	15.22	35.40	-2.49	13.04	0.38	6.14	2.90	25.56	23.61	-27.34
2019	45.24	-4.76	15.21	35.68	-2.55	13.19	0.62	6.44	2.73	25.57	23.44	-29.02
2020	44.66	-4.54	15.20	35.94	-2.61	13.32	0.84	6.72	2.56	25.58	23.29	-30.57

Zdroj: Vlastní zpracování

6 Výsledky a diskuze

Z analýzy dat získaných výpočtem LFI indexu je Česká republika v rámci V4 konkurenceschopná ve většině komoditních agregací. Ve vztahu k celé Visegrádské skupině lze předpokládat stabilně silnou komparativní výhodu u KN 01, která se během sledovaného období pohybovala mezi hodnotami 41,52 a 76,24. Na základě trendové analýzy lze mezi lety 2016 až 2020 lze očekávat i nadále silnou komparativní výhodu přibližně na úrovni 61 s mírně růstovou tendencí, kterou lze kromě Maďarska očekávat i u jednotlivých zemí V4.

U agregace KN 02 má Česká republika silnou komparativní výhodu dlouhodobě pouze ve vztahu ke Slovensku, která by se měla i nadále zvyšovat. S Polskem dosahuje velmi vysoké komparativní nevýhody pravidelně přesahující -80, ačkoliv lze očekávat v následujících letech drobné zlepšení. Rovněž ve vztahu k Maďarsku má ČR vysokou komparativní nevýhodu, a i zde je potenciál k jejímu postupnému snížení. Pro následující pětileté období lze ve vztahu k V4 jako celku předvídat komparativní nevýhodu na dosahující úrovni -15 se zanedbatelným růstem.

Udržení silné pozice je pravděpodobné u KN 03, u které ČR vykazuje velmi vysokou komparativní výhodu jak se Slovenskem, tak i s Maďarskem a u obou je pravděpodobný růst v blízké budoucnosti. Ve vztahu k Polsku o komparativní výhodu během sledovaného období postupně přišla a ani budoucí vývoj neukazuje na změnu sestupného trendu. V rámci V4 jako celku lze v následujících pěti letech očekávat drobný pokles s hodnotou LFI pohybující se na úrovni 42.

V případě KN 04 je v rámci obchodu mezi ČR a zeměmi V4 patrná mírnější komparativní nevýhoda. Ve vztahu k Maďarsku má Česká republika dlouhodobě silné postavení, avšak objem exportu v posledních letech klesá, i tak je pravděpodobné, že v následujících letech dojde k mírnému růstu a hodnota LFI se bude pohybovat přibližně na úrovni LFI 84. V případě Polska je ČR v silné komparativní nevýhodě, která však od roku 2008 postupně klesá a jako pravděpodobné se jeví její ustálení na úrovni -25. Růst indexu LFI je patrný rovněž ve vztahu ke Slovensku, ke kterému ČR získala po vstupu do EU komparativní výhodu a rostoucí trend by mohl pokračovat i mezi lety 2016–2020. Celkově je pravděpodobné, že ve vztahu k V4 se bude jeho hodnota v následujících pěti

letech pohybovat v pásmu mírné komparativní nevýhody do úrovně LFI -5 s růstovým trendem.

U agregace KN 05 došlo během sledovaného období postupně ke ztrátě komparativní výhody. Se Slovenskem je tato agregace dlouhodobě v silné komparativní nevýhodě, která se jeví jako stabilní i pro nadcházející roky. Ve srovnání s Maďarskem došlo ke získání komparativní výhody a pravděpodobně růstový trend přetrvá i po roce 2015. Vysokou komparativní výhodu s Polskem Česká republika postupně ztrácela a klesající trend lze očekávat rovněž v období 2016-2020 kdy by se hodnota LFI měla klesnout 14. Ve vztahu k V4 jako celku lze očekávat mírný sestupný trend a hodnota LFI se bude pohybovat pravděpodobně na úrovni -5.

V rámci sledovaného období došlo k nárůstu LFI u komoditní agregace KN 06, která z komparativní nevýhody v roce 2008 získala výhodu a postupně vzrostla na úroveň 32,76 v roce 2015. Při pohledu na jednotlivé země je jasné, že to bylo způsobeno především silným nárůstem exportu na Slovensko, se kterým má jako s jediným členským státem Česká republika komparativní výhodu, kterou získala v roce 2006 a je pravděpodobné, že její hodnota výrazně poroste i nadále. Obchod s ostatními státy V4 se nepohybuje na příliš vysoké úrovni ve srovnání se Slovenskem, čímž poměrně vysoká komparativní nevýhoda ve vztahu k Polsku a Maďarsku nemá na celkovou hodnotu přílišný vliv a komparativní výhoda vůči Visegrádské skupině jako celku si pravděpodobně udrží růstový trend a v následujících pěti letech a její hodnota se bude pohybovat přibližně na úrovni mezi 30 a 35.

Komoditní agregace KN 07 prošla silným růstem a postupně přešla ze silné komparativní nevýhody v mírnou komparativní výhodu, kterou však nepříznivým vývojem v posledních letech sledovaného období postupně ztratila. I tak se jeví jako pravděpodobný další růst přibližně na úroveň LFI 14. Obdobně jako tomu bylo u KN 06 i zde je hlavním exportním partnerem Slovensko, kde lze v následujících letech předpokládat další růst komparativní výhody, zatímco většina importu pochází z Maďarska, kde je pravděpodobná přetrvávající silná komparativní nevýhoda přibližně na úrovni LFI -50.

V případě agregace KN 08 došlo po vstupu do EU k vytvoření komparativní výhody v rámci Visegrádské skupiny a její hodnota dosahuje v průměru přibližně hodnoty LFI 40 a rovněž v následujících pěti letech lze očekávat mírný růst až na úroveň LFI 46. Zatímco ve vztahu ke Slovensku má ČR dlouhodobě silnou komparativní výhodu, kterou si

pravděpodobně udrží i nadále, ve vztahu k ostatním zemím V4 došlo pouze ke snížení komparativní nevýhody. Její další snižování je v následujících letech pravděpodobné a v případě Polska nelze vyloučit postupné získání mírné komparativní výhody.

Během sledovaného období došlo v rámci KN 09 po vstupu do EU ke ztrátě komparativní výhody a jejímu opětovnému získání v posledních třech letech. Pouze ve vztahu ke Slovensku byla zaznamenána silná komparativní výhoda v rámci celého sledovaného období, ačkoliv i zde došlo k dílčímu poklesu až na úroveň 11,70 v roce 2008 kdy se odehrávala ekonomická krize, po roce 2015 lze očekávat mírný růstový trend s hodnotou LFI pohybující se na úrovni přibližně 67. Ve vztahu k Polsku došlo během sledovaného období ke ztrátě komparativní výhody a propadu hodnoty LFI hluboko do záporných hodnot. Od roku 2012 je však patrné zlepšení a je pravděpodobné, že hodnota LFI mírně poroste i po roce 2015. S Maďarskem má ČR dlouhodobě velmi vysokou komparativní nevýhodu a až v posledních letech sledovaného období došlo ke zlepšení, tento růstový trend lze očekávat i v následujících letech. Ve vztahu k V4 jako celku lze v následujících letech očekávat drobnou komparativní výhodu.

Vyjma let 2002 a 2006 je u agregace KN 10 patrná poměrně silná komparativní výhoda, jejíž hodnota se pravděpodobně v následujících letech bude pohybovat přibližně na úrovni LFI 35. Přes dlouhodobou komparativní nevýhodu ve vztahu k Maďarsku je hodnota exportu i importu nejnižší v rámci V4 a lze tak očekávat, že na celkovou hodnotu LFI nebude mít přílišný vliv, jelikož ve vztahu k Polsku i Slovensku má ČR poměrně vysokou komparativní výhodu. V případě Slovenska je v následujících letech prostor pro mírný nárůst, zatímco ve vztahu k Polsku bude trend spíše opačný, i tak se však bude hodnota LFI pravděpodobně pohybovat nad úrovní 55.

V rámci komoditní agregace KN 11 má Česká republika dlouhodobě silnou komparativní výhodu jak v rámci V4 jako celku, tak i v Polsku, kde však její hodnota v následujících letech pravděpodobně mírně poklesne. Z Maďarska v prvních třech letech sledovaného období byl import zanedbatelný, v následujících letech však postupně vzrostl a ČR přišla v roce 2007 o svou silnou komparativní výhodu, kterou opět získala v roce 2011 a je pravděpodobné, že si ji udrží i v následujících letech. Po vstupu do EU došlo k trvalé ztrátě komparativní výhody se Slovenskem a hodnota komparativní nevýhody se bude pravděpodobně mírně prohlubovat i po roce 2015. Ve vztahu k Visegrádské skupině

jako celku lze v blízké budoucnosti očekávat sestupný trend a hodnota LFI se pravděpodobně bude pohybovat na úrovni 42.

V případě KN 12 došlo ke ztrátě komparativní výhody ve vztahu k V4 jako celku a pokračování sestupného trendu je pravděpodobné i v následujících pěti letech, kdy by se mohla pohybovat přibližně na úrovni -7. Ve vztahu k jednotlivým členským zemím došlo rovněž k výrazným poklesům. Nejnižší pokles nastal v případě Slovenska, které je rovněž nejvýraznějším obchodním partnerem České republiky v této komoditní agregaci, lze však očekávat přetrvání mírného sestupného trendu i v následujících pěti letech. Ve vztahu k Polsku došlo postupně od roku 2010 ke ztrátě silné komparativní výhody a rovněž zde pravděpodobně sestupný trend setrvá i po roce 2015. V případě Maďarska se jeho komparativní nevýhoda v posledních letech sledovaného období silně prohloubila, v následujících letech však lze očekávat, že se hodnota LFI bude pohybovat na úrovni -28.

Komoditní agregace KN 13 je další z agregací, ve které má Česká republika dlouhodobě silnou komparativní výhodu, jejíž hodnota však v posledních letech poměrně výrazně klesla a sestupný trend se jeví jako pravděpodobný v následujících pěti letech. Během sledovaného období se komparativní výhoda na úrovni jednotlivých zemí postupně snižovala a pokles bude pravděpodobně pokračovat i v následujících letech. Je však nutné zmínit, že celkový objem obchodu není ve srovnání s ostatními agregacemi příliš vysoký.

Obchod s komoditní agregací KN 14 není v rámci V4 příliš rozvinutý a jeho nominální hodnota není oproti ostatním agregacím příliš vysoká. Obchod s Maďarskem se pohybuje v řádu desítek tisíc dolarů. Obdobně tomu bylo i v případě Polska a Slovenska, které začaly vykazovat vyšší hodnoty až v druhé polovině sledovaného období. Od roku 2008 došlo k poklesu ke ztrátě komparativní výhody České republiky. Silná komparativní nevýhoda vydržela až do roku 2013, kdy dosáhla svého vrcholu. V následujících dvou letech došlo k výrazné redukci importu do ČR a nárůstu exportu, čímž došlo i k růstu LFI. Na základě trendové analýzy se jeví jako nejpravděpodobnější pohyb přibližně na úrovni LFI -5.

Komoditní agregace KN 15 se v rámci sledovaného období pohybovala na úrovni slabší komparativní výhody, kterou postupně ztrácela. Tento trend lze očekávat i v letech 2016-2020 s hodnotou LFI přibližně na úrovni 15. V případě Slovenska se hodnota LFI pohybovala kromě let 2002 a 2003 na úrovni komparativní výhody pohybující se přibližně na úrovni 30 a v následujících letech lze očekávat růst až na hodnotu přibližně 40. Na

druhou stranu u Polska i Maďarska došlo postupně k několika propadům do komparativní nevýhody z úrovně LFI přesahující 70, na konci sledovaného období je u obou zemí zanedbatelná komparativní výhoda. V případě Polska je v budoucnu pravděpodobný opětovný růstový trend a hodnota LFI přibližně na úrovni 13, na druhou stranu u Maďarska lze předpokládat spíše pokles.

Po vstupu do EU získala Česká republika komparativní výhodu v komoditní agregaci KN 16 ve vztahu k V4. Je pravděpodobné, že v následujících pěti letech hodnota LFI mírně vzroste a bude se pohybovat nad úrovní 35. Se Slovenskem je dlouhodobě LFI na velmi vysoké úrovni, což je rovněž pravděpodobné i po roce 2015. V případě Maďarska získala postupně Česká republika komparativní výhodu i přesto, že v roce 2001 přesahovala hodnota LFI -86 a růstový trend bude nejspíše pokračovat i v období 2016-2020 kdy by hodnota LFI mohla dosahovat přibližně 40. Ve vztahu k Polsku došlo pouze ke snížení komparativní nevýhody z původních -93,34 na -64,30 což je stále vysoká hodnota a v budoucnu je pravděpodobné pouze mírné zlepšení.

Komoditní agregace KN 17 postupně ztratila poměrně silnou komparativní výhodu, kterou měla až do roku 2005 v Maďarsku. To bylo zapříčiněno přeorientováním na polský trh, kde komparativní nevýhoda přešla toho roku ve výhodu, kterou však postupně rovněž ztratila a oba trhy se do budoucna jeví spíše nepříznivě. Ve vztahu ke Slovensku se hodnota LFI pohybovala na úrovni mírné komparativní nevýhody až mírné výhody a pravděpodobně dojde v následujících letech k růstu komparativní výhody přibližně na úroveň LFI 8. Obdobně tomu bylo i ve vztahu k jako V4 jako celku a lze tak očekávat, že během následujících let se bude hodnota LFI pohybovat přibližně na úrovni drobné komparativní nevýhody -2.

V případě agregace KN 18 došlo ke získání mírné komparativní výhody, a i v následujících pěti letech je pravděpodobné, že růst bude pokračovat přibližně na úroveň LFI 13. U všech členských zemí hodnota LFI během sledovaného období vzrostla, ačkoliv v případě Polska se dlouhodobě pohybuje v záporných hodnotách a do budoucna se jeví jako stabilní na úrovni LFI přibližně -28. Ve vztahu k Slovensku, kam putuje většina exportu, se hodnota LFI od roku 2004 pohybuje stabilně na úrovni přibližně 40, kde se bude pravděpodobně pohybovat i po roce 2015. Z pohledu na vývoj komparativní výhody České republiky ve vztahu k Visegrádské skupině jako celku je pravděpodobné, že

v následujících letech se bude hodnota komparativní výhody pohybovat přibližně na úrovni 13.

Během sledovaného období došlo k získání zanedbatelné komparativní výhody v rámci komoditní agregace KN 19, u níž hodnota LFI vzrostla z -15,64 na necelých 6. Hodnoty exportu i importu se každoročně pohybovaly přibližně na stejné úrovni. V případě Polska se hodnota LFI pohybovala po celé sledované období v záporných hodnotách, v budoucnu je však pravděpodobný drobný nárůst, v případě Maďarska došlo k získání mírné komparativní výhody, která může v následujících pěti letech mírně klesnout, a u Slovenska došlo k nárůstu LFI, který pravděpodobně bude pokračovat i po roce 2015. Při pohledu na V4 jako celek je pravděpodobné udržení růstového trendu.

Podobný vývoj zaznamenala i KN 20, která během sledovaného období rovněž získala drobnou komparativní výhodu ve vztahu k V4 jako celku, kterou si pravděpodobně udrží i v následujících letech s potenciálem pro nárůst. V případě Slovenska se hodnota LFI pohybovala na vysoké úrovni po celé sledované období, a i v následujících letech tomu tak pravděpodobně bude. Na druhou stranu ve vztahu k Polsku byla během celého sledovaného období její hodnota záporná a jednalo se tedy o silnou komparativní nevýhodu, ačkoliv v posledních letech došlo k jejímu poklesu, který by mohl mírně pokračovat mezi lety 2016-2020 s hodnotou LFI přibližně na úrovni -45. Ve vztahu k Maďarsku došlo k vytvoření mírné komparativní výhody posledních pěti letech sledovaného období, kterou si pravděpodobně udrží i v následujících letech. LFI ve vztahu ČR k V4 jako celku se bude po roce 2015 pohybovat nejspíše na úrovni 6 s mírnou rostoucí tendencí.

V případě KN 21 je dlouhodobě patrná drobná komparativní výhoda ve vztahu k zemím V4 jako celku, jejíž hodnota však v následujících letech pravděpodobně poklesne pod úroveň LFI 3. Hodnota LFI vzrostla jak ve vztahu k Slovensku, kde se komparativní výhoda České republiky výrazně zvýšila, tak i ve vztahu k Maďarsku, kde došlo k výraznému poklesu komparativní nevýhody. U obou zemí je pravděpodobné, že růst bude pokračovat i v období 2016-2020. Na druhou stranu opačný vývoj proběhl v Polsku, kde došlo ke ztrátě komparativní výhody a vytvoření poměrně vysoké nevýhody během sledovaného období a ani v budoucnu silně sestupný trend nejspíše neustane a hodnota LFI pravděpodobně klesne až na úroveň LFI -54.

Komoditní agregace KN 22 si drží dlouhodobě komparativní výhodu ve vztahu k zemím V4 jako celku a rovněž ve vztahu ke Slovensku a v následujících letech pravděpodobně dojde k mírnému nárůstu hodnoty LFI. V případě Maďarska došlo během sledovaného období k růstu hodnoty LFI, avšak i přesto se neutrální hodnotě pouze přiblížila, a i nadále je zde patrná komparativní nevýhoda, jejíž hodnota by však v následujících letech měla mírně klesnout. Naopak ve vztahu k Polsku došlo k poklesu komparativní výhody z původních 68,25 na necelých 21 a sestupný trend se v následujících letech pravděpodobně zastaví na hodnotě LFI 10.

Obdobně jako KN 22 i KN 23 si drží dlouhodobě komparativní výhodu. Ve vztahu s Maďarskem má ČR i přes poměrně silný růst do roku 2008 silnou komparativní nevýhodu, a ačkoliv se její výše během sledovaného období snížila nelze očekávat, že rostoucí trend bude pokračovat i v budoucnu. V případě Polska existovala na začátku sledovaného období silná komparativní výhoda, o kterou však postupem času přišlo a hodnota LFI se v poslední třech letech pohybovala pod úrovní 10 a obdobný vývoj lze očekávat i po roce 2015, kdy se hodnota LFI bude pohybovat na úrovni 10 s klesajícím trendem. Se Slovenskem, které je rovněž nejsilnějším exportním i importním partnerem, má Česká republika trvale vysokou a stabilní komparativní výhodu, která však může v následujících pěti letech mírně poklesnout. Ve vztahu k V4 jako celku pravděpodobně dojde k poklesu hodnoty LFI přibližně na úroveň 23.

V případě komoditní agregace KN 24 není objem obchodu příliš vysoký a v některých letech se jeho hodnoty pohybují na úrovni pouze několika set tisíc USD. Se Slovenskem má však Česká republika poměrně silný export, což ve spojení s nízkým importem vedlo k velkému zvýšení komparativní výhody, kterou lze očekávat i v budoucnu. Naopak ve vztahu s ostatními zeměmi má ČR dlouhodobě vysokou komparativní nevýhodu a rovněž ve vztahu k V4 jako celku je pravděpodobné, že hodnota LFI bude i v následujících letech klesat. Z důvodu silně klesajícího trendu na straně importu nešlo využít lineární trendovou funkci pro Slovensko a místo záporných hodnoty byly použity hodnoty nulové.

7 Závěr

Na základě porovnání jednotlivých sledovaných ukazatelů lze vyčíst, že po vstupu České republiky do Evropské unie došlo k řadě změn jak v teritoriální, tak i komoditní struktuře. K těmto změnám došlo z důvodu liberalizace zahraničního obchodu s ostatními zeměmi EU a rovněž na základě Společné obchodní politiky došlo k omezení obchodu se třetími zeměmi.

Z vývoje bilance AZO České republiky je patrné, že vstup do EU neměl na jeho vývoj příliš velký vliv a jeho záporná hodnota se prohlubovala až do roku 2011, kdy došlo k obratu trendu a potenciálně se tak dá očekávat dosažení neutrální hodnoty v následujících letech.

Ve vztahu k Visegrádské skupině nedošlo po vstupu do EU k poklesu ani agrárního exportu ani importu na úkor jiných členských zemí. Naopak v případě importu došlo ještě k zvýšení podílu zemí V4 na agrárním importu do České republiky.

V rámci Visegrádské skupiny nedošlo k výrazným teritoriálním změnám v exportu, pouze mírně vzrostl podíl Maďarska na úkor Polska, avšak nejsilnějším exportním partnerem ČR je Slovensko, jehož podíl dlouhodobě přesahuje 60 %. U importu došlo k výraznějším teritoriálním změnám, kdy pozice Polska silně vzrostla až na úroveň 60 %, a naopak pozice Slovenska výrazně poklesla. Rovněž podíl Maďarska poklesl, avšak ne tak výrazně.

V komoditní struktuře došlo po vstupu České republiky k různě silnému nárůstu agrárního exportu všech komoditních agregací a obdobně tomu bylo i v rámci importu. Jako nejperspektivnější komoditní agregace ve vztahu k Visegrádské skupině jako celku se jeví KN 01 - Živá zvířata, KN 06 - Živé dřeviny a jiné rostliny; cibule, kořeny apod.; řezané květiny a okrasná zeleň, KN 07 - Jedlá zelenina a některé kořeny a hlízy, a KN 08 - Jedlé ovoce a ořechy; kůra citrusových plodů nebo melounů. Tyto komoditní agregace v následujících letech s pravděpodobně nejvíce zvýší svoji komparativní výhodu. Naopak za nejméně perspektivní lze označit KN 05 - Výrobky živočišného původu, j.n., KN 12 - Olejnatá semena a olejnaté plody; různá zrna, semena a plody; sláma a pícniny, a KN 24 - Tabák a vyrobené tabákové náhražky, u kterých pravděpodobně dojde k prohloubení komparativní nevýhody v následujících letech.

8 Seznam použitých zdrojů

1. AKCENTA, 2016. *Význam spolupráce zemí Visegrádské skupiny* [online] [vid. 2017-11-26]. Dostupné z: https://www.akcentacz.cz/files/analyzy_cz/vyznam-spoluprace-zemi-visegradske-skupiny.pdf
2. BOHÁČKOVÁ, Ivana a Petra LANDOVÁ, 2014. *Ekonomika agrárního sektoru*. První. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze. ISBN 978-80-213-2525-8.
3. BUSINESSINFO.CZ, 2009. *CEFTA 2006 - Středoevropská zóna volného obchodu* [online] [vid. 2017-11-01]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/stredoevropska-zona-volny-obchod-cefta-7173.html>
4. CDTR.CZ, 2017. *Centrum pro dokumentaci totalitních režimů* [online] [vid. 2017-11-01]. Dostupné z: <http://www.cdtr.cz/cs/slovník/rada-vzajemne-hospodarske-pomoci>
5. ČSÚ, 2017. *No Title* [online] [vid. 2017-12-03]. Dostupné z: <http://apl.czso.cz/pll/stazo/STAZO.STAZO>
6. EAGRI.CZ, 2017. *Vznik, vývoj a reformy Společné zemědělské politiky*. *eagri.cz* [online] [vid. 2017-12-20]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/zahranicni-vztahy/cr-a-evropska-unie/spolecna-zemedelska-politika/vznik-vyvoj-a-reformy-spolecne/>
7. EUROPA.EU, 2017. *Jeden trh bez hranic. Evropská unie* [online] [vid. 2017-12-11]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/topics/single-market_cs
8. EUROPEAN COMMISSION, 2017. *Agriculture in the European Union and the Member States - Statistical factsheets* [online] [vid. 2017-11-01]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/agriculture/statistics/factsheets_en
9. EUROSTAT, 2017. *Extra-EU trade in agricultural goods* [online]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Extra-EU_trade_in_agricultural_goods
10. FINEMON, Šimon, 2014. *Potravinová soběstačnost: Zastaralá modla? investujeme.cz* [online]. Dostupné

- z: <https://www.investujeme.cz/clanky/potravinova-sobestacnost-zastarala-modla/>
11. FRIČOVÁ, Vítězslava, 2017. Obchodní politika. *Euroskop.cz* [online] [vid. 2017-12-20]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/680/sekce/obchodni-politika/>
 12. INTERNATIONAL VISEGRAD FUND, 2017. *Visegrad Group* [online] [vid. 2017-11-01]. Dostupné z: <http://www.visegradgroup.eu/historie>
 13. INVESTOPEDIA.COM, 2017. *General Agreement On Tariffs And Trade - GATT* [online] [vid. 2017-11-01]. Dostupné z: <http://www.investopedia.com/terms/g/gatt.asp>
 14. SMUTKA, L. a A.V. BELOVA, 2011. *Vývoj a struktura agrárního zahraničního obchodu zemí Visegrádské skupiny v posledních dvaceti letech*. Praha: Powerprint. ISBN 978-80-87415-28-3.
 15. STATISTA.COM, 2017. The Statistics Portal. *Cambodia: Distribution of employment by economic sector from 2008 to 2012* [online]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/438733/employment-by-economic-sector-in-cambodia/>
 16. ÚZEI, 2015. *ZPRÁVA O STAVU ZEMĚDĚLSTVÍ ČR ZA ROK 2014* [online]. B.m.: Ministerstvo zemědělství. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/vyrocnni-a-hodnotici-zpravy/zpravy-o-stavu-zemedelstvi/zelena-zprava-2014.html>
 17. VOLOŠIN, J., 2004. *Analýza agrárního zahraničního obchodu ČR se státy CEFTA v letech 1997 až 2003 a jeho predikce po rozšíření EU*. Praha: Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky. ISBN 80-86671-19-4.
 18. WORLDBANK.ORG, 2017. The World Bank (data). *Agriculture, value added (% of GDP)* [online]. Dostupné z: <https://data.worldbank.org/indicator/NV.AGR.TOTL.ZS>
 19. WTO.ORG, 2017. *World Trade Organization* [online] [vid. 2017-11-01]. Dostupné z: https://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/who_we_are_e.htm

9 Přílohy

Příloha 1 Celková hodnota exportu jednotlivých komoditních agregací do Visegrádské skupiny

Komoditní agregace (mil. USD)												
Rok	KN 01	KN 02	KN 03	KN 04	KN 05	KN 06	KN 07	KN 08	KN 09	KN 10	KN 11	KN 12
2001	15.46	18.04	8.57	38.00	1.48	1.73	8.89	7.09	9.72	18.58	35.12	19.71
2002	17.63	28.64	8.83	34.86	2.68	2.08	7.64	7.66	10.03	4.97	29.81	22.33
2003	16.70	25.54	9.24	42.44	1.82	2.85	8.31	8.62	11.01	26.63	36.51	22.39
2004	48.53	40.04	13.56	63.51	3.51	3.69	20.55	38.58	9.26	26.68	47.27	25.73
2005	45.20	72.91	17.10	104.62	3.05	4.63	43.96	79.51	10.95	37.65	45.43	29.20
2006	44.40	72.62	22.79	151.88	3.64	5.65	58.32	61.75	18.23	48.22	48.02	32.19
2007	61.37	114.13	25.27	207.31	5.35	7.37	82.56	92.60	26.52	98.69	57.76	50.08
2008	87.32	176.25	30.67	258.67	9.55	11.38	101.63	102.20	29.33	152.22	106.72	85.68
2009	53.46	151.47	30.21	191.94	8.28	8.39	89.44	93.26	30.89	83.24	69.39	70.70
2010	74.84	162.19	40.23	222.66	9.32	10.51	109.95	89.45	39.08	109.11	60.72	54.74
2011	96.41	217.28	45.92	276.17	12.26	11.31	121.32	109.54	53.93	199.84	78.21	78.01
2012	121.09	254.92	45.36	239.04	11.39	9.89	105.06	110.59	43.85	187.83	94.11	153.57
2013	112.39	263.26	49.64	300.88	12.13	17.41	112.75	152.19	62.30	114.95	92.36	98.14
2014	126.56	265.57	60.16	308.12	17.80	17.78	104.76	139.91	147.40	109.46	88.80	73.91
2015	108.46	210.51	57.27	243.04	13.74	13.80	92.04	131.59	314.62	94.84	63.96	58.98

Rok	KN 13	KN 14	KN 15	KN 16	KN 17	KN 18	KN 19	KN 20	KN 21	KN 22	KN 23	KN 24
2001	1.352	0.029	37.264	15.11	18.62	28.347	35.042	18.908	61.188	41.78	20.917	49.64
2002	2.14	0.037	23.562	12.79	21.61	35.152	39.02	22.458	84.839	53.94	22.91	61.49
2003	2.681	0.04	25.799	13.8	20.82	46.09	48.663	25.882	116.44	60.15	29.871	70.01
2004	3.632	0.02	36.738	30.11	68.95	56.857	61.488	41.518	117.88	95.73	43.646	65.16
2005	3.362	0.142	48.491	60.16	77.57	73.619	76.096	55.903	130.99	131.8	61.898	114
2006	3.598	0.17	53.577	67.74	100.2	88.453	89.677	63.174	126.82	156.9	75.153	64.3
2007	3.278	0.112	68.996	94.63	80.65	97.254	122.03	79.394	173.33	245.3	114.31	135.2
2008	5.105	0.168	162.618	137.9	99.28	125.93	180.02	96.441	234.85	284.2	171.49	50.46
2009	4.715	0.144	129.839	141.6	72.26	101.57	142.1	78.689	186.48	249.5	110.11	50.8
2010	4.518	0.195	145.182	136.4	80.66	99.927	153.83	77.679	187.78	234.8	124.11	81.53
2011	4.693	1.086	221.655	164.5	114.2	133.99	208.4	97.641	207.35	261.9	153.2	84.98
2012	4.492	2.214	359.371	178.7	234.9	135.11	195.71	87.953	194.42	251.5	142.81	94.16
2013	5.443	0.642	334.887	198.3	178.6	143.73	227.26	100.31	222.19	286.9	164.1	89.04
2014	9.938	1.763	331.961	196.6	114.2	158.79	252.86	103.31	222.99	308	167.99	112.4
2015	4.323	3.228	287.577	161.1	121.3	192.12	226.83	89.558	196.3	303.2	164	69.01

Zdroj: (ČSÚ 2017)

Příloha 2 Procentuální zastoupení jednotlivých exportovaných komoditních agregací na celkovém agrárním exportu z ČR do zemí V4

Komoditní agregace (% zastoupení)												
Rok	KN 01	KN 02	KN 03	KN 04	KN 05	KN 06	KN 07	KN 08	KN 09	KN 10	KN 11	KN 12
2001	3.03 %	3.53 %	1.68 %	7.44 %	0.29 %	0.34 %	1.74 %	1.39 %	1.90 %	3.64 %	6.88 %	3.86 %
2002	3.16 %	5.14 %	1.59 %	6.26 %	0.48 %	0.37 %	1.37 %	1.38 %	1.80 %	0.89 %	5.35 %	4.01 %
2003	2.48 %	3.80 %	1.37 %	6.31 %	0.27 %	0.42 %	1.24 %	1.28 %	1.64 %	3.96 %	5.43 %	3.33 %
2004	5.04 %	4.16 %	1.41 %	6.60 %	0.36 %	0.38 %	2.13 %	4.01 %	0.96 %	2.77 %	4.91 %	2.67 %
2005	3.40 %	5.49 %	1.29 %	7.88 %	0.23 %	0.35 %	3.31 %	5.99 %	0.82 %	2.83 %	3.42 %	2.20 %
2006	3.05 %	4.98 %	1.56 %	10.42 %	0.25 %	0.39 %	4.00 %	4.24 %	1.25 %	3.31 %	3.29 %	2.21 %
2007	3.00 %	5.58 %	1.24 %	10.15 %	0.26 %	0.36 %	4.04 %	4.53 %	1.30 %	4.83 %	2.83 %	2.45 %
2008	3.23 %	6.53 %	1.14 %	9.58 %	0.35 %	0.42 %	3.76 %	3.78 %	1.09 %	5.64 %	3.95 %	3.17 %
2009	2.49 %	7.05 %	1.41 %	8.93 %	0.39 %	0.39 %	4.16 %	4.34 %	1.44 %	3.87 %	3.23 %	3.29 %
2010	3.24 %	7.02 %	1.74 %	9.64 %	0.40 %	0.46 %	4.76 %	3.87 %	1.69 %	4.72 %	2.63 %	2.37 %
2011	3.26 %	7.36 %	1.55 %	9.35 %	0.41 %	0.38 %	4.11 %	3.71 %	1.83 %	6.77 %	2.65 %	2.64 %
2012	3.72 %	7.82 %	1.39 %	7.34 %	0.35 %	0.30 %	3.22 %	3.39 %	1.35 %	5.76 %	2.89 %	4.71 %
2013	3.37 %	7.88 %	1.49 %	9.01 %	0.36 %	0.52 %	3.38 %	4.56 %	1.87 %	3.44 %	2.77 %	2.94 %
2014	3.68 %	7.72 %	1.75 %	8.95 %	0.52 %	0.52 %	3.04 %	4.07 %	4.28 %	3.18 %	2.58 %	2.15 %
2015	3.37 %	6.53 %	1.78 %	7.54 %	0.43 %	0.43 %	2.86 %	4.08 %	9.77 %	2.94 %	1.99 %	1.83 %

Rok	KN 13	KN 14	KN 15	KN 16	KN 17	KN 18	KN 19	KN 20	KN 21	KN 22	KN 23	KN 24
2001	0.26 %	0.01 %	7.30 %	2.96 %	3.65 %	5.55 %	6.86 %	3.70 %	11.98 %	8.18 %	4.10 %	9.72 %
2002	0.38 %	0.01 %	4.23 %	2.30 %	3.88 %	6.31 %	7.00 %	4.03 %	15.23 %	9.68 %	4.11 %	11,04 %
2003	0.40 %	0.01 %	3.84 %	2.05 %	3.10 %	6.86 %	7.24 %	3.85 %	17.32 %	8.95 %	4.44 %	10,41 %
2004	0.38 %	0.00 %	3.82 %	3.13 %	7.16 %	5.91 %	6.39 %	4.31 %	12.25 %	9.94 %	4.53 %	6.77 %
2005	0.25 %	0.01 %	3.65 %	4.53 %	5.84 %	5.54 %	5.73 %	4.21 %	9.86 %	9.92 %	4.66 %	8.58 %
2006	0.25 %	0.01 %	3.68 %	4.65 %	6.87 %	6.07 %	6.15 %	4.33 %	8.70 %	10,76 %	5.16 %	4.41 %
2007	0.16 %	0.01 %	3.38 %	4.63 %	3.95 %	4.76 %	5.97 %	3.89 %	8.48 %	12,00 %	5.59 %	6.62 %
2008	0.19 %	0.01 %	6.02 %	5.11 %	3.68 %	4.66 %	6.67 %	3.57 %	8.70 %	10,53 %	6.35 %	1.87 %
2009	0.22 %	0.01 %	6.04 %	6.59 %	3.36 %	4.73 %	6.61 %	3.66 %	8.68 %	11,61 %	5.13 %	2.36 %
2010	0.20 %	0.01 %	6.29 %	5.91 %	3.49 %	4.33 %	6.66 %	3.36 %	8.13 %	10,17 %	5.37 %	3.53 %
2011	0.16 %	0.04 %	7.50 %	5.57 %	3.87 %	4.54 %	7.06 %	3.31 %	7.02 %	8.87 %	5.19 %	2.88 %
2012	0.14 %	0.07 %	11.03 %	5.49 %	7.21 %	4.15 %	6.01 %	2.70 %	5.97 %	7.72 %	4.38 %	2.89 %
2013	0.16 %	0.02 %	10.03 %	5.94 %	5.35 %	4.30 %	6.80 %	3.00 %	6.65 %	8.59 %	4.91 %	2.67 %
2014	0.29 %	0.05 %	9.65 %	5.71 %	3.32 %	4.61 %	7.35 %	3.00 %	6.48 %	8.95 %	4.88 %	3.27 %
2015	0.13 %	0.10 %	8.93 %	5.00 %	3.77 %	5.96 %	7.04 %	2.78 %	6.09 %	9.41 %	5.09 %	2.14 %

Zdroj: (ČSÚ 2017)

Příloha 3 Celková hodnota importu jednotlivých komoditních agregací z Visegrádské skupiny

Komoditní agregace (mil. USD)												
Rok	KN 01	KN 02	KN 03	KN 04	KN 05	KN 06	KN 07	KN 08	KN 09	KN 10	KN 11	KN 12
2001	2.06	11.05	1.58	42.05	1.18	2.93	34.33	14.77	5.42	6.50	3.60	8.75
2002	4.68	20.37	2.15	59.39	1.35	3.26	43.40	16.27	5.64	14.04	4.37	12.39
2003	6.82	31.31	3.79	83.11	1.06	4.16	52.86	20.94	6.93	15.60	5.27	11.82
2004	11.29	51.69	4.96	128.64	2.72	8.77	50.44	23.95	11.15	16.37	12.15	21.35
2005	18.53	105.18	7.95	165.49	2.87	8.58	67.27	26.29	15.92	17.36	12.23	19.36
2006	17.32	144.27	8.83	199.62	3.56	8.38	84.35	40.66	26.68	50.39	13.03	33.49
2007	17.05	163.32	9.37	248.05	5.97	7.72	92.92	35.88	37.83	53.82	28.90	30.01
2008	24.19	194.48	12.03	290.58	6.98	9.56	99.24	40.29	53.77	52.53	27.38	50.35
2009	19.57	224.07	13.35	241.33	7.81	7.87	83.22	34.21	60.46	31.74	23.09	21.21
2010	19.19	238.64	11.97	259.32	9.98	6.76	81.28	38.88	60.17	39.38	27.05	40.08
2011	25.15	292.99	14.04	318.49	9.96	7.63	87.65	42.21	67.20	43.69	30.02	73.57
2012	33.31	306.23	12.27	287.16	9.66	8.40	84.68	48.03	54.96	87.29	28.67	142.10
2013	27.01	310.55	21.92	302.34	13.69	9.55	96.46	60.83	49.31	73.24	38.22	125.23
2014	26.06	331.56	29.19	312.84	19.92	8.85	99.99	58.15	117.16	73.49	27.47	96.07
2015	23.53	317.60	23.06	255.79	18.67	6.98	96.58	51.54	281.03	58.69	26.63	96.09

Rok	KN 13	KN 14	KN 15	KN 16	KN 17	KN 18	KN 19	KN 20	KN 21	KN 22	KN 23	KN 24
2001	0.187	0.023	15.313	11.63	24.14	30.905	46.802	19.081	48.897	26.85	11.97	15.66
2002	0.248	0.036	19.52	14.79	21.06	34.702	51.881	25.666	53.933	33.07	15.324	16.04
2003	0.465	0.083	26.843	16.4	19.43	40.65	64.326	34.573	64.53	44.47	17.254	30.96
2004	0.282	0.113	37.335	25.42	48.68	58.134	87.995	43.642	84.234	51.54	27.155	21.43
2005	0.286	0.098	29.881	36.59	59.73	62.175	101.32	56.655	112.46	70.85	28.694	17.39
2006	0.434	0.169	41.631	48.11	77.93	66.315	117.56	70.083	136.77	93.88	38.105	62.81
2007	1.154	0.119	54.213	61.03	123.4	76.704	140.7	81.793	169.78	127.5	43.488	89.64
2008	1.447	0.093	101.949	82.3	83.16	90.944	179.58	95.842	204.54	147.3	71.251	49.93
2009	0.861	0.419	160.484	79.81	110.1	86.502	159.71	88.978	168.22	146	70.838	82.58
2010	1.295	0.23	112.222	80.1	97.3	83.753	168.22	95.784	166.91	152.1	60.706	83.25
2011	1.43	3.752	141.222	95.3	133.4	110.09	220.52	89.909	199.61	189.6	78.535	112.7
2012	1.406	3.8	145.984	85.88	192	97.446	226.52	73.792	184.99	149.6	90.132	152.6
2013	1.146	2.903	227.948	86.52	151.9	120.84	247.12	84.854	194.13	166	112.67	141.8
2014	3.69	0.846	259.757	84.1	146.8	120.24	227.87	85.335	185.27	174.4	116.03	100.5
2015	2.157	0.503	262.663	76.1	129.9	147.19	198.88	75.39	173.98	161.1	99.234	129

Zdroj: (ČSÚ 2017)

Příloha 4 Procentuální zastoupení jednotlivých importovaných komoditních agregací na celkovém agrárním importu ze zemí V4 do ČR

Komoditní agregace (% zastoupení)												
Rok	KN 01	KN 02	KN 03	KN 04	KN 05	KN 06	KN 07	KN 08	KN 09	KN 10	KN 11	KN 12
2001	0.53 %	2.87 %	0.41 %	10.90 %	0.30 %	0.76 %	8.90 %	3.83 %	1.41 %	1.69 %	0.93 %	2.27 %
2002	0.99 %	4.30 %	0.45 %	12.54 %	0.28 %	0.69 %	9.16 %	3.44 %	1.19 %	2.97 %	0.92 %	2.62 %
2003	1.13 %	5.19 %	0.63 %	13.77 %	0.18 %	0.69 %	8.76 %	3.47 %	1.15 %	2.58 %	0.87 %	1.96 %
2004	1.36 %	6.23 %	0.60 %	15.51 %	0.33 %	1.06 %	6.08 %	2.89 %	1.34 %	1.97 %	1.46 %	2.57 %
2005	1.78 %	10.08 %	0.76 %	15.86 %	0.27 %	0.82 %	6.45 %	2.52 %	1.53 %	1.66 %	1.17 %	1.86 %
2006	1.25 %	10.42 %	0.64 %	14.42 %	0.26 %	0.61 %	6.09 %	2.94 %	1.93 %	3.64 %	0.94 %	2.42 %
2007	1.00 %	9.61 %	0.55 %	14.59 %	0.35 %	0.45 %	5.47 %	2.11 %	2.22 %	3.16 %	1.70 %	1.77 %
2008	1.23 %	9.87 %	0.61 %	14.75 %	0.35 %	0.49 %	5.04 %	2.05 %	2.73 %	2.67 %	1.39 %	2.56 %
2009	1.02 %	11.66 %	0.69 %	12.55 %	0.41 %	0.41 %	4.33 %	1.78 %	3.14 %	1.65 %	1.20 %	1.10 %
2010	0.99 %	12.34 %	0.62 %	13.40 %	0.52 %	0.35 %	4.20 %	2.01 %	3.11 %	2.04 %	1.40 %	2.07 %
2011	1.05 %	12.27 %	0.59 %	13.33 %	0.42 %	0.32 %	3.67 %	1.77 %	2.81 %	1.83 %	1.26 %	3.08 %
2012	1.33 %	12.22 %	0.49 %	11.45 %	0.39 %	0.34 %	3.38 %	1.92 %	2.19 %	3.48 %	1.14 %	5.67 %
2013	1.01 %	11.65 %	0.82 %	11.34 %	0.51 %	0.36 %	3.62 %	2.28 %	1.85 %	2.75 %	1.43 %	4.70 %
2014	0.96 %	12.25 %	1.08 %	11.56 %	0.74 %	0.33 %	3.70 %	2.15 %	4.33 %	2.72 %	1.02 %	3.55 %
2015	0.87 %	11.71 %	0.85 %	9.43 %	0.69 %	0.26 %	3.56 %	1.90 %	10.36 %	2.16 %	0.98 %	3.54 %

Rok	KN 13	KN 14	KN 15	KN 16	KN 17	KN 18	KN 19	KN 20	KN 21	KN 22	KN 23	KN 24
2001	0.05 %	0.01 %	3.97 %	3.01 %	6.26 %	8.01 %	12.14 %	4.95 %	12.68 %	6.96 %	3.10 %	4.06 %
2002	0.05 %	0.01 %	4.12 %	3.12 %	4.45 %	7.33 %	10.96 %	5.42 %	11.39 %	6.98 %	3.24 %	3.39 %
2003	0.08 %	0.01 %	4.45 %	2.72 %	3.22 %	6.73 %	10.66 %	5.73 %	10.69 %	7.37 %	2.86 %	5.13 %
2004	0.03 %	0.01 %	4.50 %	3.06 %	5.87 %	7.01 %	10.61 %	5.26 %	10.16 %	6.21 %	3.27 %	2.58 %
2005	0.03 %	0.01 %	2.86 %	3.51 %	5.73 %	5.96 %	9.71 %	5.43 %	10.78 %	6.79 %	2.75 %	1.67 %
2006	0.03 %	0.01 %	3.01 %	3.48 %	5.63 %	4.79 %	8.49 %	5.06 %	9.88 %	6.78 %	2.75 %	4.54 %
2007	0.07 %	0.01 %	3.19 %	3.59 %	7.26 %	4.51 %	8.27 %	4.81 %	9.99 %	7.50 %	2.56 %	5.27 %
2008	0.07 %	0.00 %	5.18 %	4.18 %	4.22 %	4.62 %	9.12 %	4.87 %	10.38 %	7.48 %	3.62 %	2.53 %
2009	0.04 %	0.02 %	8.35 %	4.15 %	5.73 %	4.50 %	8.31 %	4.63 %	8.75 %	7.59 %	3.68 %	4.30 %
2010	0.07 %	0.01 %	5.80 %	4.14 %	5.03 %	4.33 %	8.70 %	4.95 %	8.63 %	7.86 %	3.14 %	4.30 %
2011	0.06 %	0.16 %	5.91 %	3.99 %	5.58 %	4.61 %	9.23 %	3.76 %	8.36 %	7.94 %	3.29 %	4.72 %
2012	0.06 %	0.15 %	5.82 %	3.43 %	7.66 %	3.89 %	9.04 %	2.94 %	7.38 %	5.97 %	3.60 %	6.09 %
2013	0.04 %	0.11 %	8.55 %	3.24 %	5.70 %	4.53 %	9.27 %	3.18 %	7.28 %	6.23 %	4.23 %	5.32 %
2014	0.14 %	0.03 %	9.60 %	3.11 %	5.43 %	4.44 %	8.42 %	3.15 %	6.85 %	6.45 %	4.29 %	3.72 %
2015	0.08 %	0.02 %	9.68 %	2.81 %	4.79 %	5.43 %	7.33 %	2.78 %	6.41 %	5.94 %	3.66 %	4.76 %

Zdroj: (ČSÚ 2017)